

Par Aizsardzības ministrijas 2023. gada pārskatu

Rīga 2024

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojums

Datums skatāms dokumenta paraksta laika zīmogā un dokumenta numurs teksta failā.

“Par Aizsardzības ministrijas 2023. gada pārskatu”

Finanšu revīzija “Par Aizsardzības ministrijas 2023. gada pārskata sagatavošanas pareizību”

Revīziju veica revīzijas grupas vadītāja vecākā valsts revidente Ilze Anspoka, vecākā valsts revidente Olga Štajere, atbildīgā sektora vadītāja Iveta Ozoliņa un departamenta direktore Kristīne Jaunzeme, pamatojoties uz Valsts kontroles Otrā revīzijas departamenta 2023. gada 17. aprīļa revīzijas grafiku Nr. 2.4.1-11/2023.

Revīzijas ziņojums stājas spēkā Valsts kontroles Otrā revīzijas departamenta lēmuma par revīzijas ziņojuma apstiprināšanu spēkā stāšanās brīdī.

Vāka noformējumā izmantots attēls no tīmekļvietnes canva.com, *Many euro bank notes and a compass*, autors *Merznatalia / Getty Images*.

Saturs

Kopsavilkums.....	4
Gada pārskata sagatavošana.....	7
1.1. Aizsardzības nozares kapitālsabiedrības izveidošana (galvenais revīzijas jautājums)	7
Kapitālsabiedrības darbības finansēšana	9
Aizsardzības ministrijas kompetence aizsardzības un drošības industrijā un kapitālsabiedrībai deleģētie valsts pārvaldes uzdevumi	11
1.2. Pārskata daļa – izdevumi Nacionālo bruņoto spēku pārtikas iegādei	14
Starpziņojumā konstatētais	14
Revīzijā sniegto ieteikumu ieviešana	16
Amatpersonu atbildības izvērtēšana	19
Jaunais pārtikas iepirkums.....	22
Revīzijas raksturojums	24
Revīzijas mērķis	24
Revidējamās vienības un revidentu atbildība.....	24
Revīzijas pamatojums, apjoms un kritēriji	24
1. pielikums. Revīzijas apjomā iekļautās iestādes un izlases veidā pārbaudītās Aizsardzības ministrijas un tās padotības iestāžu pārskata daļas	26
2. pielikums. Nacionālo bruņoto spēku izdevumi pārtikai 2023. gadā	30
Atsauces	31

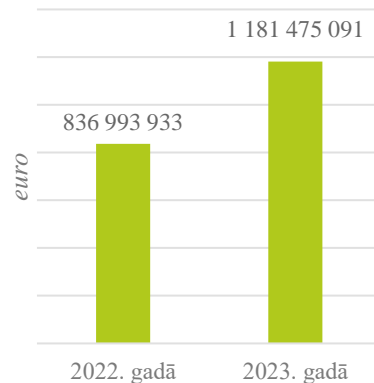
Kopsavilkums

Šis revīzijas ziņojums ir sagatavots par Aizsardzības ministrijas 2023. gada pārskatu, kas pieejams Valsts kases tīmekļvietnes www.kase.gov.lv sadaļā “Pārskati un tāmes”, “Ministriju un centrālo valsts iestāžu pārskati” no 2024. gada 1. jūnija. Aizsardzības ministrijas gada pārskata dokumentiem Valsts kases tīmekļvietnē ir pievienots arī Valsts kontroles atzinums.

Aizsardzības ministrijas gada pārskatā ir konsolidēti 16 iestāžu pārskati.

Aizsardzības ministrijas izdevumu apmērs 2023. gadā ir 1 181 475 091 *euro* (1. attēls), salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tie ir par 41 % lielāki. Palielinājums saistīts ar Valsts aizsardzības finansēšanas likumā noteikto finansējuma pieaugumu – 2,25 % no prognozētā iekšzemes kopprodukta apjoma 2023. gadā¹.

Aizsardzības ministrijas bilances kopsumma pārskata gadā ir palielinājusies un pārskata gada beigās ir 2 497 062 807 *euro* (2. attēls).

1. attēls. Aizsardzības ministrijas izdevumu apmērs 2022. un 2023. gadā, *euro*

2. attēls. Aizsardzības ministrijas bilances kopsumma pārskata perioda sākumā un beigās, *euro*

Gada pārskata sagatavošana

Aizsardzības ministrijas 2023. gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Aizsardzības ministrijas finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un Aizsardzības ministrijas darbības rezultātiem gadā, kas noslēdzās 2023. gada 31. decembrī, un tas ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Gada pārskats **sniedz skaidru un patiesu priekšstatu** un ir sagatavots atbilstoši prasībām

Galvenais revīzijas jautājums² – aizsardzības nozares kapitālsabiedrības dibināšana

Galvenie revīzijas jautājumi ir jautājumi, kas saskaņā ar revidenta profesionālo spriedumu ir kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijas kontekstā nozīmīgi jautājumi, par kuriem ziņo revidējamās vienības vadībai un kuriem revidents ir pievērsis uzmanību. Par galvenajiem jautājumiem netiek sniegts atsevišķs atzinums.

Jautājums, kas pēc revidentu profesionālā sprieduma bija nozīmīgs, veicot finanšu revīziju par 2023. gada pārskatu, ir aizsardzības nozares valsts kapitālsabiedrības – sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Valsts aizsardzības korporācija” (turpmāk – SIA “Valsts aizsardzības korporācija”) izveide, tai noteiktā kompetence un darbības finansēšana.

2023. gadā, pamatojoties uz Ministru kabineta rīkojumu³, ir izveidota SIA “Valsts aizsardzības korporācija” un tās darbībai tiek plānoti valsts budžeta līdzekļi. Aizsardzības ministrija, dibinot kapitālsabiedrību, veica iemaksu kapitālsabiedrības pamatkapitālā 0,5 milj. *euro* apmērā, nenosakot kapitālsabiedrības turpmākai finansēšanai piemērotus finansēšanas instrumentus.

Vērtējot kapitālsabiedrībai deleģētos valsts pārvaldes uzdevumus, revīzijā secināts, ka izveidojot SIA “Valsts aizsardzības korporācija”, tiesību akti neparedzēja Aizsardzības ministrijai kompetenci, kas ir noteikta SIA “Valsts aizsardzības korporācija” ieguldījumu pārvaldīšanai valsts aizsardzības industrijā.

Revīzijas veikšanas laikā, pamatojoties uz Valsts kontroles priekšlikumiem uz trešo lasījumu likumprojektā “Aizsardzības industrijas likums”, tika noteikta Aizsardzības ministrijai kompetence ieguldījumu pārvaldīšanai valsts aizsardzības industrijā, paredzot arī to, ka ieguldījumu pārvaldīšanu valsts aizsardzības industrijā un ar militāro preču ražošanas attīstību saistīto procesu koordinēšanu pilnībā vai daļēji var deleģēt valsts SIA “Valsts aizsardzības korporācija”.

Tomēr joprojām nav radīti tiesiskā regulējuma priekšnoteikumi aizsardzības industrijas atbalsta virzienu un politikas principu īstenošanai (sevišķi industriālās līdzdalības nodrošināšanai). Tādēļ ir nepieciešams pilnveidot aizsardzības un drošības industrijas politiku un izstrādāt atbilstošu tiesisko regulējumu, kas paredzētu aizsardzības interesēm atbilstošu un kontrolētu privātpersonu iesaisti valsts ārējās un iekšējās drošības funkciju izpildē.

Ieteikumi

Revīzijā sniegti divi ieteikumi, kurus ieviešot tiks:

- ❖ noteikti principi valsts budžeta līdzekļu piešķiršanai un kontrolei valsts kapitālsabiedrības SIA “Valsts aizsardzības korporācija” darbības finansēšanā;

- ❖ pilnveidota aizsardzības un drošības industrijas politika un tiks izstrādāts tiesiskais regulējums, kas paredz aizsardzības interesēm atbilstošu un kontrolētu privātpersonu iesaisti valsts ārējās un iekšējās drošības funkciju izpildē.

Gada pārskata sagatavošana

1.1. Aizsardzības nozares kapitālsabiedrības izveidošana (galvenais revīzijas jautājums)

Kopš ir stājies spēkā 701. starptautiskais revīzijas standarts “Ziņošana par galvenajiem revīzijas jautājumiem neatkarīga revidenta ziņojumā”⁴ un attiecīgi Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (*INTOSAI*) izstrādātais augstāko revīzijas iestāžu starptautiskais standarts (*ISSAI*) 1701 “701. starptautisko revīzijas standartu praktiskās piemērošanas vadlīnijas”, publiskā sektora revidentiem ir jāizvērtē nepieciešamība iekļaut galvenos revīzijas jautājumus revīzijas atzinumā par finanšu pārskatiem.

Revīzijas standartu izpratnē galvenie revīzijas jautājumi ir jautājumi, kas saskaņā ar revidenta profesionālo spriedumu ir kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijas kontekstā nozīmīgi jautājumi, par kuriem ziņo revidējamās vienības vadībai un kuriem revidents ir pastiprināti pievērsis uzmanību.

Ziņojumā sniegtā informācija par galvenajiem revīzijas jautājumiem kalpo kā papildinformācija potenciālajiem finanšu pārskatu lietotājiem un palīdz gūt izpratni par jautājumiem, kurus revidents saskaņā ar profesionālo spriedumu ir atzinis par nozīmīgākajiem jautājumiem. Tāpat šī informācija var kalpot potenciālajiem lietotājiem kā pamatojums turpmākai saziņai ar revidējamās vienības vadību par konkrētiem pārvaldības aspektiem, revidētajiem finanšu pārskatiem vai veikto revīziju. Par galvenajiem revīzijas jautājumiem netiek sniegts atsevišķs atzinums. Par galvenajiem revīzijas jautājumiem netiek sniegts atsevišķs atzinums.

Galvenais revīzijas jautājums, kas pēc revidentu profesionālā sprieduma bija visnozīmīgākais, veicot finanšu revīziju par Aizsardzības ministrijas 2023. gada pārskatu, ir Aizsardzības ministrijas dibinātās valsts kapitālsabiedrības SIA “Valsts aizsardzības korporācija” izveide, tai noteiktā kompetence un darbības finansēšana.

Aizsardzības ministrijas gada pārskatā bilances aktīvu sastāvā ir uzrādīta līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā 0,5 milj. *euro* apmērā, kas ir ieguldījums Aizsardzības ministrijas dibinātās valsts kapitālsabiedrības SIA “Valsts aizsardzības korporācija” kapitālā.

Lai gan valsts SIA “Valsts aizsardzības korporācija” darbības finansēšana ir plānota tikai no valsts budžeta līdzekļiem, Aizsardzības ministrija norāda neatbilstīgu valsts kapitālsabiedrības finansēšanas instrumentu – pamatkapitāla palielinājums. Aizsardzības ministrija nav noteikusi vadlīnijām⁵ atbilstošus un valsts kapitālsabiedrībai piemērotus finansēšanas instrumentus. Nav noteikti principi, kādi tiks piemēroti kapitālsabiedrības turpmākajā darbības finansēšanā, piemēram, valsts dotācija vai aizdevumi no Valsts kases u.c. Attiecīgi nav prognozējamās un nosakāmas prasības piešķirtā valsts budžeta finansējuma izlietojuma kontrolei atbilstoši paredzētajam mērķim.

Aizsardzības ministrija savu funkciju veikšanai var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja tā rezultātā tiek radītas preces un pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi

valsts drošībai, un ja pilnvarojums deleģēt attiecīgus uzdevumus privātpersonai ir paredzēts likumā⁶. Valsts SIA “Valsts aizsardzības korporācija” stratēģiskais mērķis un uzdevums veikt visaptverošu ieguldījumu pārvaldīšanu valsts aizsardzības industrijā ir plašāks nekā šobrīd Aizsardzības ministrijai noteiktā kompetence aizsardzības un drošības industrijas attīstības veicināšanas politikā⁷. Revīzijā, pamatojoties uz Valsts kontroles priekšlikumiem uz trešo lasījumu likumprojektā “Aizsardzības industrijas likums”, tika noteikta Aizsardzības ministrijai kompetence ieguldījumu pārvaldīšanai valsts aizsardzības industrijā, paredzot arī to, ka ieguldījumu pārvaldīšanu valsts aizsardzības industrijā un ar militāro preču ražošanas attīstību saistīto procesu koordinēšanu pilnībā vai daļēji var deleģēt valsts SIA “Valsts aizsardzības korporācija”.

Patlaban nav radīti tiesiskā regulējuma priekšnoteikumi industrijas atbalsta virzienu un politikas principu īstenošanai (sevišķi industriālās līdzdalības nodrošināšanai). Tā kā industriālās līdzdalības process turpmāk ir saistīts arī ar citu nozīmīgu valsts SIA “Valsts aizsardzības korporācija” uzdevumu – izmantojot līdzdalību, īsteno kritiski nozīmīgu rezervju veidošanu –, tad ir nepieciešams izstrādāt atbilstošu tiesisko regulējumu, kas paredzētu aizsardzības interesēm atbilstošu un kontrolētu privātpersonu iesaisti valsts ārējās un iekšējās drošības funkciju izpildē.

Aizsardzības industrijas noturība, attīstība un spēja funkcionēt krīzes un kara laikā ir viens no veiksmīgas valsts aizsardzības priekšnoteikumiem. Latvijas aizsardzības industrijas iesaistei ir nozīmīga loma materiāltehnisko līdzekļu piegādēs, lai attīstītu Latvijas militārās rūpniecības kapacitāti un stiprinātu piegāžu ķēžu noturību.

Līdz 2023. gadam Valsts aizsardzības koncepcija paredzēja turpināt iesākto nacionālās aizsardzības un drošības industrijas attīstības atbalsta politikas un pasākumu īstenošanu. Saskaņā ar minēto koncepciju primārie mērķi bija sekmēt Nacionālo bruņoto spēku uzdevumu izpildei paredzēto materiāltehnisko līdzekļu piegāžu drošību, atbalstīt materiāltehnisko līdzekļu uzturēšanai nepieciešamo zināšanu ieguvu, kā arī paplašināt bruņoto spēku vajadzībām atbilstošo mobilizācijas resursu bāzi nacionālās tautsaimniecības ietvaros⁸. Jaunajā Valsts aizsardzības koncepcijā paredzēts, ka aizsardzības industrijas noturība, attīstība un spēja funkcionēt krīzes un kara laikā ir viens no veiksmīgas valsts aizsardzības priekšnoteikumiem⁹.

Lai veicinātu industrijas attīstību, 2023. gada 29. novembrī tika dibināta valsts kapitālsabiedrība valsts SIA “Valsts aizsardzības korporācija”, kuras visas kapitāldaļas pieder Aizsardzības ministrijai. Kapitālsabiedrības pamatkapitāls ir 0,5 milj. *euro* ar iespēju to palielināt līdz 2 milj. *euro*¹⁰.

Aizsardzības ministrija 2023. gada 24. novembrī veica iemaksu 0,5 milj. *euro* apmērā, pārskaitījuma mērķī kredītiestādei norādot “Iemaksa kapitālsabiedrības pamatkapitālā”¹¹.

Kapitālsabiedrības vispārējais stratēģiskais mērķis ir ieguldījumu pārvaldīšana valsts aizsardzības industrijā un ar militāro preču ražošanas attīstību saistīto procesu koordinēšana, veicinot valsts aizsardzības industrijas attīstību un tās piegādes ķēžu darbības nepārtrauktību¹². Valsts kapitālsabiedrībai ir noteikti šādi uzdevumi¹³:

- ❖ veikt visaptverošu ieguldījumu pārvaldīšanu valsts aizsardzības industrijā un ar ražošanu saistīto procesu koordinēšanu;

- ❖ īstenot un stimulēt Eiropas Savienības finansējuma instrumentu un fondu līdzekļu apguvi, veidojot nacionālu un pārrobežu sadarbību, tai skaitā ieguldot kapitālu jau esošos Latvijas militārās ražošanas uzņēmumos, kuriem nepieciešamas šādas investīcijas, lai celtu to ražošanas kapacitāti;
- ❖ atbilstoši Aizsardzības ministrijas definētajai nepieciešamībai, izmantojot līdzdalību citos uzņēmumos, īstenot kritiski nozīmīgu rezervju veidošanu, lai nodrošinātu šo rezervju uzkrāšanu, saglabāšanu un atjaunošanu;
- ❖ pastarpināti nodrošināt aizsardzības resoram kritiski nepieciešamo militāro preču vai to sastāvdaļu un tehnoloģiju ražošanu un integrāciju.

Kapitālsabiedrības darbības finansēšana

Kapitālsabiedrība tika dibināta, pamatojoties uz Valsts pārvaldes iekārtas likumā¹⁴ noteikto, ka publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību, kuras darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts drošībai.

Kapitālsabiedrības izveides brīdī ieguldītais pamatkapitāls 0,5 milj. *euro*¹⁵ apmērā ir plānots kapitālsabiedrības administratīvo resursu finansēšanai, piemēram, valdes un darbinieku atlasei un nodarbināšanai, biroja administratīvajām izmaksām, komandējumiem, pamatlīdzekļu iegādei u. c. Vienlaikus ministrija norādīja, ka valsts SIA “Valsts aizsardzības korporācija” tiks klasificēta vispārējās valdības sektorā, kas ar savu saimniecisko darbību ietekmēs vispārējās valdības budžeta bilanci un parādu un vienlaikus tiks klasificēta kā no valsts budžeta atkarīga komerciāla kapitālsabiedrība¹⁶.

Aizsardzības ministrija norādīja, ka tālāko kapitālsabiedrības darbību plānots finansēt, izmantojot kombinēto pieeju: (1) ieņēmumi, kas tiek gūti no uzņēmumos ieguldītā kapitāla atdeves (dividendes); (2) piešķirtie aizsardzības resora budžeta līdzekļi, lai veiktu ieguldījumus uzņēmumos vai nodrošinātu kapitālsabiedrības darbību. Ir arī plānots, ka korporācija iesaistīsies kopīgajā projektu pieteikumā, izmantojot Eiropas Savienības finansējuma iespējas, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes regulas¹⁷ instrumentus munīcijas ražošanas kapacitātes stiprināšanai.

SIA “Valsts aizsardzības korporācija” ārkārtas dalībnieku sapulcē 2024. gada 8. februārī¹⁸, ievērojot Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas¹⁹, tika apstiprināta valsts kapitāla daļu turētāja gaidu vēstule. Gaidu vēstulē par kapitālsabiedrības finansējumu sniegta šāda informācija:

- ❖ sabiedrības primārais klients būs Aizsardzības ministrija un Nacionālie bruņotie spēki;
- ❖ darbības uzsākšanai un sākotnējo investīciju veikšanai līdzekļu piesaiste norisināsies, palielinot pamatkapitālu;
- ❖ investīciju segšanai tiek paredzēts pamatkapitāla palielinājums;
- ❖ netiek paredzēta optimālās kapitāla struktūras iegūšana, kas izskaidrojams ar atkarību no pamatkapitāla palielināšanas un nepietiekošiem apstākļiem (piemēram, ražošanas pilnu jaudu neesamība), lai kapitālsabiedrība spētu piesaistīt aizņemto kapitālu uz labvēlīgiem nosacījumiem, būtiski nepalielinot finanšu risku.

Kā iespējamie finansēšanas instrumenti ir norādīti: (1) finansēšana no valsts budžeta (pamatkapitāla palielināšana); (2) Eiropas Savienības finanšu instrumenti; (3) pašu kapitāls vai aizņemtais kapitāls; (4) peļņa no meitas uzņēmumu darbībām.

Saskaņā ar Vadlīnijām valsts kapitālsabiedrību investīciju projektu finansēšanas instrumentu alternatīvu izvērtēšanai²⁰ atkarībā no kapitālsabiedrības iedalījuma grupā ir iespējami dažādi pašu kapitāla un saistību finanšu instrumenti. No valsts budžeta atkarīgai komerciālai kapitālsabiedrībai ir noteikti iespējamie finansēšanas instrumenti, piemēram, valsts dotācijas un granti, plašāk skatīt 1. tabulā.

Vadlīniju pielikumā ir sniegts finanšu instrumentu aspektu piemērotības skaidrojums (vērtējot to piemērošanas iespējas – *iespējams, reti iespējams, neiespējams*)²¹.

1. tabula

Valsts kapitālsabiedrības finanšu instrumenti²²

Pašu kapitāla finansējums:	Saistības:
<ul style="list-style-type: none"> - sākotnējais publiskais piedāvājums & sekundārais piedāvājums (<i>reti iespējams</i>); - priekšrocību akcijas (<i>reti iespējams</i>); - valsts dotācijas un granti (<i>ir iespējams</i>); - peļņa (<i>ir iespējams</i>); - starptautiskās finanšu institūcijas — pašu kapitāla daļa (<i>reti iespējams</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> - aizdevumi no bankām (<i>ir iespējams</i>); - aizdevumi no Valsts kases (<i>ir iespējams</i>); - publiskā (valsts) un privātā partnerība (<i>ir iespējams</i>); - starptautisko finanšu institūciju aizdevumi (<i>reti iespējams</i>); - obligācijas (ieskaitot zaļās obligācijas) (<i>ir iespējams</i>).

Ne vadlīnijās, ne to pielikumā nav norādīts, ka pamatkapitāla palielinājums ir atzīstams par kapitālsabiedrības atsevišķu finansēšanas instrumentu. Vadlīnijās ir skaidrojums, ka dotāciju un grantu maksājumi pamatkapitālā ir viens no veidiem, kā valdība stimulē kapitālsabiedrību saimniecisko darbību vai nodrošina konkrētu uzdevumu realizāciju. Dotāciju un grantu finansējums ir jāizmanto noteiktiem mērķiem vai konkrētiem projektiem. Dotācijas ir budžeta līdzekļi, ko piešķir kapitālsabiedrībai, lai nodrošinātu valsts funkciju izpildi. Granti tiek veikti kā tiešie maksājumi aizdevumu, garantiju procentu maksājumiem vai cita palīdzība, ko valdības sniedz uzņēmumiem, lai izmantotu šo naudu darbības un pārvaldības izmaksu kompensēšanai²³.

Lai arī informatīvajā ziņojumā un gaidu vēstulē²⁴ ir norādīta informācija, ka valsts SIA “Valsts aizsardzības korporācija” tiks finansēta no valsts budžeta līdzekļiem (bez norādes par to, ka līdzekļi tiks piešķirti dotācijas, granta vai citā veidā), Aizsardzības ministrija gaidu vēstulē norāda pretrunīgu informāciju, ka ilgtermiņā kapitālsabiedrībai netiek paredzēta atkarība no Aizsardzības ministrijas papildus piesaistītā kapitāla (pamatkapitāla palielināšana) vai subsīdijām ražošanas ietvaros, un nodrošinātu tiesisku komercdarbības atbalstu. Tā kā kapitālsabiedrības primārais klients būs Aizsardzības ministrija un finansējums no valsts budžeta līdzekļiem tiks piešķirts, pamatojoties uz ministrijas lēmumiem palielināt pamatkapitālu, tad ilgtermiņā ir paredzama un nosakāma tieša atkarība no Aizsardzības ministrijas lēmumiem piešķirt valsts budžeta līdzekļus, palielinot pamatkapitālu. Aizsardzības ministrijas aplēse valsts budžeta finansējumam kapitālsabiedrības izveidei un darbības uzsākšanai tiek veikta, nenorādot konkrētu pamatojumu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanai valsts SIA “Valsts aizsardzības korporācija”.

Atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumam²⁵ pamatkapitālu drīkst palielināt vai samazināt, tikai pamatojoties uz dalībnieku sapulces lēmumu, kurā iekļauti pamatkapitāla palielināšanas vai samazināšanas noteikumi. Sabiedrības pamatkapitālu var palielināt: (1) dalībniekiem izdarot ieguldījumus sabiedrības pamatkapitālā un pretī saņemot attiecīgu skaitu jaunu daļu;

(2) pēc tam, kad gada pārskats vai saimnieciskās darbības pārskats par īsāku laikposmu nekā gads apstiprināts, pamatkapitālā daļēji vai pilnībā ieskaitot pozitīvo starpību starp pašu kapitālu un summu, ko veido pamatkapitāls un rezerves, kuras saskaņā ar likumu nedrīkst ieskaitīt pamatkapitāla palielināšanai, un pretī saņemot attiecīgu skaitu jaunu daļu.

Ne gaidu vēstulē²⁶, ne informatīvajā ziņojumā Aizsardzības ministrija nesniedz informāciju par turpmāku prognozi, ministrijai izdarot ieguldījumus sabiedrības pamatkapitālā un pretī saņemot attiecīgu skaitu jaunu daļu. Netiek arī sniegta informācija par iespējamajiem prognozētajiem valsts SIA “Valsts aizsardzības korporācija” ieņēmumiem un to gūšanas termiņiem, kas radītu priekšnoteikumus pamatkapitālā daļēji vai pilnībā ieskaitīt pozitīvo starpību starp pašu kapitālu un summu, ko veido pamatkapitāls un rezerves, kuras saskaņā ar likumu nedrīkst ieskaitīt pamatkapitāla palielināšanai, un pretī saņemot attiecīgu skaitu jaunu daļu. Turklāt nav arī apsvērti iespējamie riski gadījumā, ja kapitālsabiedrība vai tās partnerība nekvalificēsies projektu pieteikumā Eiropas Savienības finansējuma saņemšanai.

Aizsardzības ministrijas kompetence aizsardzības un drošības industrijā un kapitālsabiedrībai deleģētie valsts pārvaldes uzdevumi

Aizsardzības ministrijas kompetence aizsardzības un drošības industrijā

Publiska persona **savu funkciju izpildei** cita starp var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja tā rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts drošībai, ciktāl likumā nav noteikts citādi²⁷. Publiska persona var deleģēt savā kompetencē esošus uzdevumus privātpersonai, ja privātpersona šos uzdevumus var veikt efektīvāk, un ar valsts ārējās un iekšējās drošības funkciju izpildi saistītus uzdevumus privātpersonai var deleģēt tikai tad, ja tas paredzēts likumā²⁸.

Aizsardzības un drošības industrijas politikas joma aizsardzības resorā ir relatīvi jauna, jo tā tiek īstenota kopš 2017. gada. Turklāt nozīmīgākie industrijas atbalsta jautājumi normatīvajos aktos tika nostiprināti tikai 2019. gadā²⁹.

Aizsardzības ministrijas nolikumā ministrijai šobrīd ir noteikta funkcija tikai aizsardzības industrijas politikas jomā – organizēt un koordinēt nacionālās aizsardzības un drošības industrijas attīstības veicināšanas politiku³⁰. Minētās funkcijas īstenošanai ir noteikts uzdevums nodrošināt normatīvo aktu projektu izstrādi, kā arī valsts politikas ietvaros identificēto atbalsta virzienu īstenošanu nacionālās aizsardzības un drošības industrijas jomā³¹. Nosakot ministrijas kompetenci aizsardzības un drošības industrijas politikas jomā, Aizsardzības ministrija norādīja, ka ir nepieciešams papildināt aizsardzības nozares darbību reglamentējošo normatīvo regulējumu, cita starpā nepārprotami definējot Aizsardzības ministrijas atbildību un pienākumus nacionālās aizsardzības industrijas politikas ietvaros³².

Informatīvā ziņojuma “Par aizsardzības nozares sadarbības stiprināšanu ar Latvijas aizsardzības un drošības industriju”³³, kas tiek uzskatīts par Latvijas aizsardzības un drošības industrijas atbalsta politiku, protokollēmumā³⁴ ministrijai tika uzdots veikt analīzi par iespējamajiem grozījumiem normatīvajos aktos, kas varētu būt nepieciešami ziņojumā iekļauto industrijas atbalsta virzienu un politikas principu īstenošanai (sevišķi attiecībā uz industriālās līdzdalības nodrošināšanu). Minētā politika kopš 2016. gada nav aktualizēta.

Patlaban nav noteikti rīcības virzieni un tiem pakārtotie uzdevumi aizsardzības industrijas politikas mērķu un rezultātu sasniegšanai un Aizsardzības ministrijas industriālajai līdzdalībai. Tas var kavēt industrijas attīstībai izvirzīto mērķu efektīvu sasniegšanu un saskaņotu visu iesaistīto institūciju rīcību.

2020. gadā, informējot Saeimu par nacionālās industrijas attīstības atbalsta politikas ietvaros realizētajiem atbalsta mehānismiem un to nepieciešamajiem papildinājumiem, Aizsardzības ministrija norādīja, ka valsts kapitāla daļu faktiskai pārvaldībai aizsardzības nozares un industrijas stratēģiskās partnerības projektu ietvaros ir jāpaliek aizsardzības resora kompetencē, lai spētu efektīvi nodrošināt to primāro mērķi – maksimāli ciešu un trešo pušu minimāli ietekmējamu integrāciju valsts aizsardzības sistēmā³⁵.

Lai mazinātu un novērstu riskus stratēģisko partneru komercdarbībai, kas ir vitāli svarīga bruņoto spēku būtisku nodrošinājuma jomu nepārtrauktai pieejamībai (t. sk. saistīto produktu un pakalpojumu piegāžu drošībai), aizsardzības nozare partnera uzņēmumā paredzēja iegūt atbilstoša apjoma līdzdalību, izmantojot Valsts pārvaldes iekārtas likuma doto pilnvarojumu³⁶, kā arī ievērojot Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma un to tā izrietošo tiesību aktu prasības³⁷.

Aizsardzības industrijas jautājumi ir noteikti Valsts aizsardzības koncepcijā. Industrijas iesaistes jautājumi ir noteikti, piemēram, (1) Mobilizācijas likumā – kopš 2020. gada tika ieviests aizsardzības industrijas, aizsardzības industrijas attīstības atbalsta un piegāžu drošības termins³⁸; (2) Nacionālās drošības likumā – kopš 2021. gada ir noteikta kārtība, kādā Aizsardzības ministrija slēdz stratēģiskās partnerības līgumus ar komersantiem, kuriem ir izsniegta speciālā atļauja (licence) komercdarbībai ar stratēģiskas nozīmes precēm vai militārā ražotāja sertifikāts³⁹.

Aizsardzības industrijas jautājumus ir paredzēts noteikt atsevišķā regulējumā un Aizsardzības ministrija 2022. gadā izstrādāja likumprojektu “Aizsardzības industrijas likums”, kas nosaka Aizsardzības ministrijas uzdevumus aizsardzības industrijas attīstības atbalstam. Piemēram, aizsardzības industrijas attīstības atbalsts ietver: (1) aizsardzības industrijas un saistīto piegādes drošības prioritāšu identificēšanu politikas plānošanas dokumentos; (2) aizsardzības industrijas attīstības atbalstam nepieciešamo normatīvu sagatavošanu; (3) aizsardzības industrijas attīstības atbalstā iesaistīto valsts un pašvaldību institūciju identificēšanu un to iesaistes koordinēšanu; (4) aizsardzības industrijas attīstības atbalsta veidu (mehānismu) identificēšanu, ieviešanu, uzturēšanu, koordinēšanu un pilnveidošanu; (5) sadarbību ar aizsardzības industrijas intereses pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām⁴⁰.

Izvērtējot aizsardzības jomas kapitālsabiedrībai noteikto stratēģisko mērķi – ieguldījumu pārvaldīšana valsts aizsardzības industrijā –, kā arī tā ietvaros noteikto uzdevumu – veikt visaptverošu ieguldījumu pārvaldīšanu valsts aizsardzības industrijā⁴¹ –, revīzijā tika konstatēts, ka neviens no spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem skaidri nenoteica Aizsardzības ministrijas kompetenci veikt visaptverošu ieguldījumu pārvaldīšanu valsts aizsardzības industrijā, un sākotnēji tas arī nebija paredzēts likumprojektā “Aizsardzības industrijas likums” (2024. gada 1. marta redakcijā).

Pamatojoties uz revīzijā konstatēto, likumprojekta “Aizsardzības industrijas likums”⁴² izskatīšanas gaitā Valsts kontrole uz likumprojekta trešo lasījumu iesniedza priekšlikumu noteikt Aizsardzības ministrijas kompetenci ieguldījumu pārvaldīšanai valsts aizsardzības industrijā.

Lai noteiktu atbilstošu tiesisko pamatu valsts industriālās līdzdalības nodrošināšanai, Valsts kontrole⁴³ aicināja skaidrāk noteikt Aizsardzības ministrijas funkcijas un uzdevumus aizsardzības ieguldījumu pārvaldīšanai valsts aizsardzības industrijā, kā arī noteikt Valsts pārvaldes iekārtas likumam atbilstošu tiesisko pamatu šo uzdevumu deleģēšanai privātpersonai. Valsts kontroles priekšlikums tika atbalstīts Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas 2024. gada 21. marta sēdē un

likumprojekts “Aizsardzības industrijas likums” galīgajā lasījumā Saeimā tika pieņemts 2024. gada 27. marta sēdē⁴⁴.

Gaidu vēstulē, nosakot, ka valsts SIA “Valsts aizsardzības korporācija” primārais klients ir Aizsardzības ministrija un Nacionālie bruņotie spēki, ministrija vienlaikus paredz, ka kapitālsabiedrība kļūs par neatņemamu Nacionālo bruņoto spēku apgādes sastāvdaļu. Ņemot vērā minēto, valsts kapitālsabiedrības stratēģiskais mērķis un uzdevums veikt visaptverošu ieguldījumu pārvaldīšanu valsts aizsardzības industrijā ir plašāks nekā šobrīd ministrijai noteiktā kompetence aizsardzības un drošības industrijas attīstības veicināšanas politikā⁴⁵. Tā kā industriālās līdzdalības process turpmāk ir saistīts arī ar citu nozīmīgu valsts SIA “Valsts aizsardzības korporācija” uzdevumu – izmantojot līdzdalību citos uzņēmumos, īstenot kritiski nozīmīgu rezervju veidošanu –, tad ir nepieciešams izstrādāt atbilstošu tiesisko regulējumu, kas paredzētu aizsardzības interesēm atbilstošu un kontrolētu privātpersonu iesaisti valsts ārējās un iekšējās drošības funkciju izpildē.

Valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšana

Likumdevējs ir paredzējis iespēju privātpersonai deleģēt valsts pārvaldes uzdevumus, kas saistīti ar valsts ārējās un iekšējās drošības funkciju izpildi. Taču šādam gadījumam ir nepieciešams atbilstošs regulējums likumā⁴⁶.

Piemēram, saskaņā ar Valsts materiālo rezervju likumu⁴⁷ nozares ministrija atbilstoši valsts pārvaldes uzdevumu izpildes nodrošināšanu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem noteikto uzdevumu izpildi pilnībā vai daļēji uzdod veikt valsts vai pašvaldības institūcijai vai komersantam. Tādējādi valsts materiālo rezervju sistēmas likums pieļauj iekšējās drošības funkciju saistīto pārvaldes uzdevuma valsts materiālo rezervju jomā izpildi pilnībā vai daļēji uzdot veikt komersantam. Tāpat, piemēram, Enerģētikas likums⁴⁸ nosaka, ka centrālās krājumu uzturēšanas struktūras uzdevumus pilda valsts kapitālsabiedrība “Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor”.

Atbilstoši likumam⁴⁹ Nacionālo bruņoto spēku un civilās aizsardzības formējumu mobilizācijai nepieciešamo mobilizācijas resursu izveidošana un valsts materiālo rezervju izveidošana, uzkrāšana, saglabāšana un atjaunošana ir mobilizācijas sagatavošanas pasākumi. Saskaņā ar Mobilizācijas likumu⁵⁰ ir noteikta valsts un pašvaldību institūciju kompetence mobilizācijas jautājumos un Aizsardzības ministrija plāno, sagatavo un vada Nacionālo bruņoto spēku mobilizāciju valsts apdraudējuma gadījumā. Tādējādi aizsardzības nozares kritiski nozīmīgo rezervju veidošana, uzkrāšana un saglabāšana ir būtisks mobilizācijas pasākums, par ko ir atbildīga tikai Aizsardzības ministrija.

Atsevišķi kritiski nozīmīgu rezervju veidošanas principi jau šobrīd ir noteikti mobilizācijas sistēmas ietvaros. Piemēram, Nacionālo bruņoto spēku nodrošināšanas ar degvielas rezervju apjomu, to veidošanas, uzturēšanas un atjaunošanas vispārējo kārtību saskaņā ar Mobilizācijas likumu⁵¹ nosaka Ministru kabinets⁵². Tādējādi atsevišķie jautājumi par Nacionālo bruņoto spēku nodrošināšanu ar kritiskām degvielas rezervēm, to apjomu, veidošanas, uzturēšanas un atjaunošanas kārtību ir Ministru kabineta kompetencē.

Izvērtējot valsts kapitālsabiedrībai noteikto uzdevumu – atbilstoši Aizsardzības ministrijas definētajai nepieciešamībai, izmantojot līdzdalību citos uzņēmumos, īstenot kritiski nozīmīgu rezervju veidošanu, lai nodrošinātu šo rezervju uzkrāšanu, saglabāšanu un atjaunošanu –, ir secināms, ka tas ir uzskatāms par tādu valsts ārējās un iekšējās drošības funkciju izpildes pārvaldes uzdevumu, kura deleģēšanas

priekšnoteikums atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likumam⁵³ ir regulējams un obligāti nosakāms likumā⁵⁴.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu valsts budžeta līdzekļu izlietojumu atbilstoši mērķim un piešķirto līdzekļu izlietojuma kontroli, Aizsardzības ministrijai:

- ❖ turpmāku valsts SIA “Valsts aizsardzības korporācija” finansēšanu no valsts budžeta līdzekļiem noteikt un īstenot atbilstoši vadlīnijām⁵⁵ un paredzot valsts kapitālsabiedrībai piemērotos finanšu instrumentus.

Lai noteiktu atbilstošu tiesisko pamatu valsts industriālās līdzdalības nodrošināšanai, Aizsardzības ministrijai:

- ❖ pilnveidot aizsardzības un drošības industrijas politiku un izstrādāt tiesisko regulējumu, kas paredz aizsardzības interesēm atbilstošu un kontrolētu privātpersonu iesaisti valsts ārējās un iekšējās drošības funkciju izpildē.

1.2. Pārskata daļa – izdevumi Nacionālo bruņoto spēku pārtikas iegādei

Finanšu revīzijā par Aizsardzības ministrijas 2023. gada pārskata sagatavošanas pareizību tika pārbaudīta Nacionālo bruņoto spēku pārtikas iepirkuma plānošana un īstenošana, vērtējot jaunā pārtikas iegādes modeļa plānošanas, iepirkuma īstenošanas un noslēgtā līguma “Loģistikas pakalpojums par pārtikas piegādi Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām” atbilstību normatīvo aktu prasībām⁵⁶.

Revīzijā par konstatēto ir sagatavots starpziņojums “Nacionālo bruņoto spēku pārtikas iepirkuma plānošana un īstenošana”⁵⁷.

Starpziņojumā konstatētais

Pārtikas iepirkuma īstenošanas rezultātā tika noslēgts līgums “Loģistikas pakalpojums par pārtikas piegādi Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām” ar darbības termiņu 60 mēneši jeb pieci gadi. Līguma summa bija plānota līdz 220 milj. *euro*, ar tiesībām līgumā noteiktajos gadījumos par 50 % palielināt līguma plānoto summu, t. i., līdz 110 milj. *euro*. Līguma kopējā maksimālā summa bija plānota līdz 330 milj. *euro* (bez pievienotās vērtības nodokļa).

Revīzijā, veicot pārbaudi par Nacionālo bruņoto spēku pārtikas iepirkuma plānošanu un īstenošanu, secināts, ka iepirkuma rezultātā iegādātais pakalpojums nav bijis balstīts Nacionālo bruņoto spēku vajadzībās un nav bijis atbilstošs aizsardzības resora un nacionālās drošības interesēm.

Iepirkums veikts un līgums slēgts par loģistikas pakalpojumu visaptverošai pārtikas piegādei Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām miera un krīzes laikā un atsevišķu pārtikas produktu grupu rezervju uzglabāšanu, tomēr iepirkumā un līgumā netika noteiktas prasības par pārtikas piegādi un rezervju glabāšanu krīzes laikā. Nebija noteikti principi un kritēriji, kā būtu veidojama sadarbība ar piegādātājiem krīzes situācijā, lai tās rezultātā tiktu nodrošināta pārtikas piegāde Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem,

un risinājumus bija paredzēts meklēt sadarbībā ar komersantu līguma izpildes gaitā, slēdzot papildu vienošanos.

Revīzijā secināts, ka iepirkuma izpratnē loģistikas pakalpojums ir digitāla risinājuma – e-platforma izveide, kuru uztur komersants un kuras ietvaros komersants pasūtītāja vietā veic cenu aptaujas, lai noteiktu pārtikas ražotājus un piegādātājus, kuri nodrošina Nacionālo bruņoto spēku pārtikas vajadzības. Saskaņā ar iepirkuma dokumentāciju⁵⁸ e-platformas izstrādes un uzturēšanas ietvaros komersantam pēc būtības paredzēts nodot pasūtītāja tiesības iepirkuma veikšanā, lai gan konkursa dialoga dalībnieki neatbilst pasūtītāja definīcijai Publisko iepirkumu likuma izpratnē.

Nosakot darījuma būtībai neatbilstošu iepirkuma priekšmetu, iepirkums veikts par loģistikas pakalpojumu, lai gan iepirkuma rezultātā tika pirktā pārtika. Pārtikas saimnieciskais izdevīgums konkrētajā iepirkumā netika vērtēts. Tāpat arī iepirkumā netika vērtēti pārtikas piegādes loģistikas pakalpojuma sniedzēja līguma izpildes gaitā atlasītie piegādātāji. Izvēlētais pārtikas iegādes modelis Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem nevar nodrošināt caurskatāmību par piegādātāju atlasī, sortimentu un cenām, kā arī iespēju saņemt saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu. Nododot piegādātāju atlasī komersanta pārziņā, tiek radīti sadārdzinājuma un korupcijas riski. Tā rezultātā tika radīta situācija, kurā Nacionālie bruņotie spēki nevar nodrošināt Publisko iepirkumu likuma⁵⁹ mērķu īstenošanu – pārtikas iepirkumu atklātumu, piegādātāju brīvu konkurenci, vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem un pasūtītāju līdzekļu efektīvu izmantošanu, maksimāli samazinot tā risku.

Revīzijā secināts, ka iepirkuma komisija nepamatoti par konkursa uzvarētāju atzinusi un līguma slēgšanas tiesības piešķīrusi SIA “Zītari LZ”. Tā kā SIA “Zītari LZ” sniegtais apliecinājums bija par pieredzi ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanā, nevis loģistikas pakalpojumu sniegšanā, kā to paredzēja konkursa nolikums, pretendents atbilstoši Publisko iepirkumu likumam⁶⁰ bija izslēdzams no turpmākas dalības iepirkumā jau konkursa dialoga pirmajā kārtā. Tāpat arī konkursa dialoga noslēdzošajā kārtā iepirkuma komisija nepamatoti⁶¹ nav vērtējusi, vai SIA “Zītari LZ” iesniegtais piedāvājums nav nepamatoti lēts un līdz ar to noraidāms, lai gan SIA “Zītari LZ” piedāvātās administrēšanas un rezervju uzglabāšanas maksas bija aptuveni 40 reizes zemākas nekā otra pretendenta piedāvātās. Iepirkuma rezultātā uzvarējušam pretendentam tika uzticēta stratēģiskā piegādātāja loma, taču komersanta atlases procesā netika piemērots neviens no stratēģiskās partnerības principiem⁶².

Stratēģiskā piegādātāja izvēle ir notikusi, piemērojot Publisko iepirkumu likumu, Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem nepieciešamo preču piegādē un pakalpojumu sniegšanā nav maksimāli samazinātas trešo pušu iejaukšanās iespējas, atlases procesā nav vērtētas komersanta spējas nodrošināt preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību valsts apdraudējuma apstākļos, nav arī vērtēta komersanta (tai skaitā – komersanta veiktspējai būtisku darbinieku) tehniskā kompetence un profesionālā kvalifikācija.

Starpziņojumā sniegti ieteikumi, kas vērsti uz iekšējās kontroles vides uzlabošanu iepirkumu plānošanā un īstenošanā un iepirkumu regulējošo normatīvo aktu ievērošanu, veicot pārtikas iegādes Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām. Ieteikumu ieviešanas termiņš trim ieteikumiem bija 2024. gada 31. janvāris un vienam ieteikumam ieviešanas termiņš bija 2023. gada 1. maijs.

Revīzijā sniegto ieteikumu ieviešana

Vienošanās par līguma laušanu ar SIA "Zītari LZ"

Revīzijā tika sniegts ieteikums:

Lai nodrošinātu iepirkumu regulējošo normatīvo aktu ievērošanu, veicot pārtikas iegādes Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām, Aizsardzības ministrijai izvērtēt iespējas izbeigt noslēgto līgumu par loģistikas pakalpojuma par pārtikas piegādi Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām izpildi⁶³.

Ieteikuma ieviešanas termiņš 2023. gada 1. augusts, ieteikums ieviests.

Izpildot ieteikumu, Aizsardzības ministrija apņēmas izvērtēt iespēju izbeigt noslēgto līgumu par loģistikas pakalpojuma par pārtikas piegādi Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām, kā rezultātā 2023. gada 14. jūlijā Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecība un SIA "Zītari LZ" noslēdza vienošanos⁶⁴ par 2022. gada 20. decembrī noslēgtā līguma⁶⁵ darbības izbeigšanu pirms termiņa, nosakot, ka SIA "Zītari LZ" sniedz pakalpojumu pasūtītājam līdz 2023. gada 31. decembrim.

Vienošanās nosacījumi par līgumsaistību izbeigšanu paredz, ka SIA "Zītari LZ" neizvirza nekādus prasījumus saistībā ar neiegūto peļņu, kā arī nekādas citas pretenzijas un prasījumus saistībā ar līguma izbeigšanu pirms termiņa⁶⁶.

Vienošanās nosacījumos ir paredzēts, ka puses var vienoties par pakalpojuma izpildes termiņa pagarinājumu. Tomēr Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecība 2023. gada 20. decembrī informēja SIA "Zītari LZ", ka līguma saistības nolemts nepagarināt un tās tiks izbeigtas 2023. gada 31. decembrī⁶⁷.

Aizsardzības ministrija informēja Valsts kontroli, ka atbilstoši vienošanās noteikumiem, izbeidzot līgumu ar SIA "Zītari LZ", nekādi nosacījumi, garantijas vai kompensācijas no Nacionālo bruņoto spēku puses netika paredzētas un nav izmaksātas⁶⁸.

Pēdējā pārtikas preču piegāde no SIA "Zītari LZ" veikta 2023. gada 31. decembrī, rēķins par šo piegādi izrakstīts 2024. gada 2. janvārī, bet apmaksāta veikta 2024. gada 24. janvārī.

SIA "Zītari" LZ izstrādātā digitālā risinājuma – e-platforma – turpmākas pielietojšanas iespējas

Vienošanās par līgumsaistību izbeigšanu ar SIA "Zītari LZ" paredz⁶⁹, ka abām pusēm ir tiesības atsevišķi rakstveidā vienoties par komersanta izstrādātās e-platformas nodošanu pasūtītājam (Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem), kā arī vienoties par e-platformas izstrādāšanas atlīdzināmo izdevumu apmēru un kārtību.

SIA "Zītari LZ" 2024. gada 22. janvārī informēja⁷⁰, ka piekrīt e-platformu nodot Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem. Vērtējot e-platformas pielietojšanas iespēju, Nacionālie bruņotie spēki secināja, ka, pārtraucot loģistikas pakalpojuma līgumu ar SIA "Zītari LZ" un uzsākot darbu pie līgumu slēgšanas katrai juridiskajai Nacionālo bruņoto spēku vienībai atsevišķi, šim digitālajam risinājumam nav pielietojuma. Nacionālie bruņotie spēki ir arī norādījuši⁷¹, ka pastāv riski attiecībā uz Nacionālo bruņoto spēku vienību fizisko drošību, pieļaujot nekontrolētu pārtikas produktu piegāžu plūsmu, jo pārtikas preces var piegādāt jebkurš ražotājs vai piegādātājs, kuram nav veikta standarta drošības pārbaude. Turklāt e-platformas lietošana nenodrošina preces kvalitātes izsekojamību un tās atsaukšanas mehānisma iedarbināšanu, kā arī rada Nacionālo bruņoto spēku vienībām risku saņemt apšaubāmas kvalitātes un izcelsmes precis.

Arī Aizsardzības ministrijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju departaments nesaskata iespējas e-platformas lietošanai Aizsardzības ministrijas digitālo risinājumu infrastruktūrā⁷². Saskaņā ar Aizsardzības ministrijas sniegto informāciju Aizsardzības ministrija neplāno lietot SIA “Zītari” izstrādāto digitālo risinājumu – e-platformu –, kā arī informēja, ka, izbeidzot līgumu ar SIA “Zītari LZ”, netika segtas e-platformas izveides izmaksas⁷³.

Pārtikas piegāžu nodrošināšana līdz 2023. gada 31. decembrim

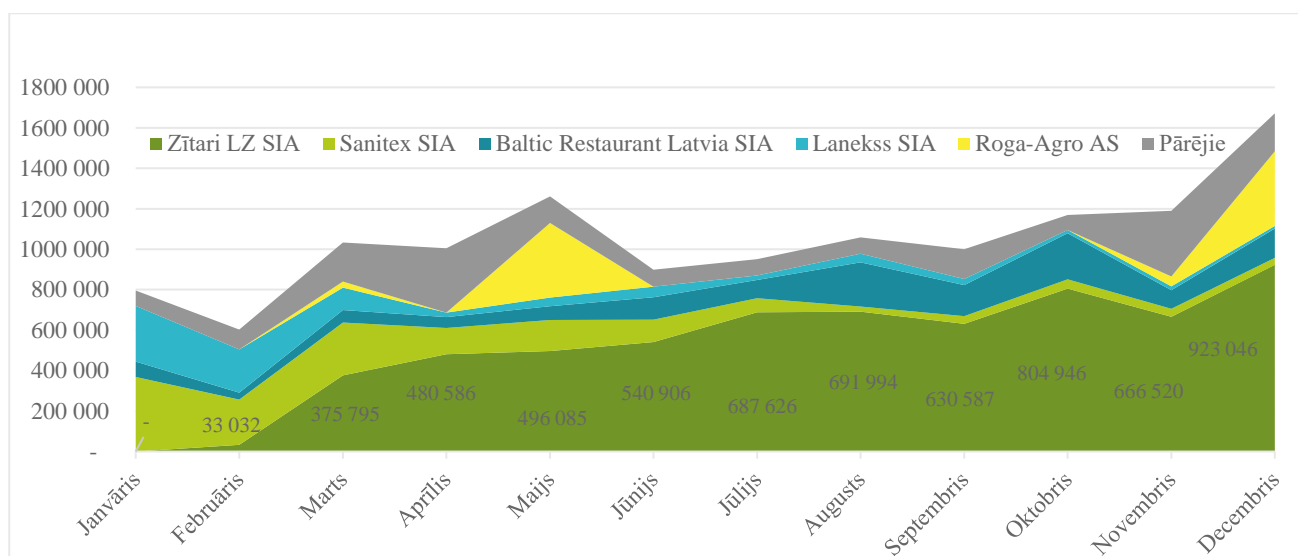
Atbilstoši vienošanās⁷⁴ nosacījumiem SIA “Zītari LZ” sniedza pakalpojumu Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem līdz 2023. gada 31. decembrim. Papildus, pamatojoties uz spēkā esošo vienošanos nosacījumiem, Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem pārtikas piegādes turpināja nodrošināt arī citi komersanti.

Revīzijā apkopota informācija par pārtikas preču piegādātājiem un pārtikas iegādei izlietoto finansējumu. 2023. gadā Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām iegādāta pārtika 13,5 milj. euro apmērā⁷⁵, no tā SIA “Zītari LZ” veikta samaksa 6,3 milj. euro apmērā, kas ir puse no visiem pārtikas izdevumiem, skatīt 2. tabulu un 1. attēlu. Plašāku informāciju skatīt 2. pielikumā.

2. tabula

Nacionālo bruņoto spēku pārtikas izdevumi 2023. gadā

Piegādātājs	EUR
SIA Zītari LZ	6 331 123
SIA Sanitex	1 502 337
SIA Baltic Restaurant Latvia	1 332 156
SIA Lanekss	857 486
AS Roga-Agro	818 670
Pārējie 40 piegādātāji	1 795 190
Kopā:	13 540 615

1. attēls. Izdevumi pārtikas iegādei Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām 2023. gadā.

Apkopojot informāciju par pārtikas izdevumiem 2023. gadā, konstatēts, ka lielākie pārtikas preču piegādātāji ir bijuši SIA Sanitex, SIA Baltic Restaurant Latvija, SIA Lanekss un SIA Roga Agro, kopā samaksa par pārtikas precēm šiem piegādātājiem veido 36 % no kopējiem pārtikas izdevumiem. Samaksa pārējiem piegādātājiem veido 14 %.

Iekšējās kontroles vides uzlabošana iepirkumu plānošanā un īstenošanā

Revīzijā tika sniegts ieteikums:

Lai savlaicīgi veiktu koriģējošas darbības attiecībā uz iepirkuma gaitu, nepieļaujot tādu iepirkumu norisi un turpināšanu, kuri neatbilst pasūtītāja vajadzībām un aizsardzības resora interesēm, un vienlaikus neietekmējot iepirkuma komisijas neatkarību, Aizsardzības ministrijai izvērtēt iespēju pilnveidot iekšējo kontroles vidi un iepirkumu pārraudzības mehānismu, paredzot prasības attiecībā uz sekošanu līdz iepirkuma priekšmeta un paredzamās līgumcenas izmaiņām, ja tādas ir veiktas.

Ieteikuma ieviešanas termiņš 2024. gada 31. janvāris, ieteikums ieviests.

Lai izpildītu ieteikumu, Aizsardzības ministrija apņēmas izvērtēt esošo iepirkumu pārraudzības mehānisma efektivitāti, identificējot nepieciešamos uzlabojumus iekšējās kontroles sistēmā, tā, lai kontroles procedūru ieviešanas ieguvumi būtu samērīgi attiecībā pret ieguldītajiem resursiem saistībā ar kontroles procedūru ieviešanu.

Lai uzlabotu iepirkumu plānošanas un īstenošanas procesu, Aizsardzības ministrija:

- ❖ pārstrādāja un 2023. gada 7. jūlijā apstiprināja jaunu iepirkumu plānošanas, organizēšanas un izpildes kontroles kārtību⁷⁶, kurā ietverts regulējums, kas pilnveido iekšējo kontroles vidi un iepirkumu pārraudzības mehānismu, piemēram, noteikts, ka pasūtītājs kontrolē plānotās iepirkumu summas atbilstību iepilnotajiem līdzekļiem⁷⁷, iepirkumu komisijas priekšsēdētājs ir atbildīgs par plānotās iepirkumu summas atbilstību centralizētajā iepirkumu plānā plānotajam finansējumam⁷⁸, Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkumu centra vadītājs nodrošina kontroles procedūru riska mazināšanai gadījumiem, ja piedāvājumi ir dārgāki⁷⁹;
- ❖ izveidoja darba grupu⁸⁰ centralizēto iepirkumu kontrolei, kuras mērķis ir nodrošināt materiāltehnisko līdzekļu un pakalpojumu iepirkumu dokumentācijas pārbaudi iepirkumiem ar paredzamo līgumcenu 3 milj. euro un vairāk. Darba grupai uzdots pārliecināties, ka iepirkumu dokumentācija ir izstrādāta normatīvajos aktos noteiktā kārtībā un atbilstoši tajos noteiktajiem publisko iepirkumu mērķiem un korekti atspoguļo pasūtītāja definēto vajadzību saistībā ar aizsardzības resora plānošanas dokumentos vai Aizsardzības ministrijas kompetento institūciju vai amatpersonu apstiprinātajos dokumentos noteikto;
- ❖ veica strukturālas izmaiņas Aizsardzības ministrijas centrālajā aparātā, ar 2024. gada 1. janvāri izveidojot Iepirkumu plānošanas un kontroles nodaļu⁸¹ un tās štātā paredzot trīs amata vietas iepirkumu kontroles nodrošināšanai.

Revīzijā tika sniegts ieteikums:

Lai pirms līguma slēgšanas gūtu pārliecību, ka iepirkuma komisijas darba rezultāts ir atbilstošs centralizēto iepirkumu plānā paredzētajam un atbilst pasūtītāja definētajai iepirkuma vajadzībai, Aizsardzības ministrijai izvērtēt iespēju noteikt nosacījumus un kārtību, kādā pēc iepirkumu komisijas darba noslēguma un pirms līguma slēgšanas tiek veikta attiecīga pārbaude.

Ieteikuma ieviešanas termiņš 2024. gada 31. janvāris, ieteikums ieviests.

Lai izpildītu ieteikumu, Aizsardzības ministrija apņēmas nodrošināt kontroli pār iepirkuma rezultāta atbilstību Centralizētajā iepirkumu plānā norādītajai informācijai, izveidojot⁸² Iepirkumu plānošanas un kontroles nodaļu un tai uzdotot veikt kontroli gan pirmspārbaudes, gan pēcpārbaudes formātos. Aizsardzības ministrija informēja⁸³, ka tiek izstrādāta un saskaņota dokumentācija, ar kuru tiek noteikti iepirkuma kontroles nosacījumi.

Aizsardzības ministrijas izveidotā darba grupa⁸⁴ vērtēja 2023. gadā uzsāktā jaunā pārtikas iepirkuma dokumentāciju⁸⁵ un sniedza priekšlikumus Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkuma centram izmantot Nacionālo bruņoto spēku izstrādāto tehnisko specifikāciju, kā arī līguma gaitā sekot līdzi centralizētā iepirkumu plānā esošai informācijai un nepieciešamības gadījumā nosūtīt lūgumu Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra vietniekam nodrošinājuma jautājumos veikt grozījumus centralizētajā iepirkumu plānā⁸⁶.

Revīzijā tika sniegts ieteikums:

Lai aizsardzības resora rīcībā būtu pārskatāma un lēmumu pieņemšanai operatīvi izmantojama informācija par plānotajiem iepirkumiem un tiem paredzēto finansējumu, Aizsardzības ministrijai izvērtēt iespējas pilnveidot Centralizētā iepirkumu plāna formu, īpašu uzmanību pievēršot tam, kā plāna grozījumi tiek konsolidēti un kā tiek atsoguļotas pozīcijas, kas attiecas uz vienu iepirkumu un līdzīgām iegādēm.

Ieteikuma ieviešanas termiņš 2024. gada 1. maijs

Lai ieviestu ieteikumu, Aizsardzības ministrija apņēmas izvērtēt iespēju digitalizēt Centralizēto iepirkumu plānu, sasaistot to ar budžeta izpildes kontroli. Šī ieteikuma izpilde vēl ir ieviešanas procesā.

Amatpersonu atbildības izvērtēšana

Vērtējot Nacionālo bruņoto spēku pārtikas iepirkuma plānošanu un īstenošanu, Valsts kontrole secināja, ka loģistikas pakalpojumu par pārtikas piegādi Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām ir organizēts, pārkāpjot aizsardzības resorā noteikto kārtību iepirkumu plānošanai un organizēšanai. Valsts kontroles ieskatā, aizsardzības resorā izveidotā daudzpakāpju iepirkumu plānošanas un īstenošanas sistēma varēja nodrošināt aizsardzības resora interesēm un likumam atbilstošu iepirkuma īstenošanu un līguma slēgšanu, ja būtu ievērots aizsardzības resorā noteiktais iepirkumu plānošanas, organizēšanas un izpildes kontroles normatīvais regulējums un atbildīgās amatpersonas būtu pienācīgi veikušas tām noteiktos pienākumus. Valsts kontrole norādīja, ka svarīgi ir izvērtēt iepirkuma plānošanā, īstenošanā un līguma slēgšanā iesaistīto amatpersonu atbildību, lai nepieļautu līdzīgu gadījumu atkārtanos.

Saistībā ar iepirkuma organizēšanā pieļautajiem pārkāpumiem aizsardzības resorā ir veiktas vairākas dienesta izmeklēšanas⁸⁷, kā rezultātā ir ierosinātas disciplinārlietas pret vienpadsmit iepirkuma īstenošanā iesaistītajām amatpersonām, no kurām deviņas sauktas pie atbildības, tajā skaitā viens Aizsardzības ministrijas civildienesta ierēdnis, pieci Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkuma centra civildienesta ierēdņi un trīs Nacionālo bruņoto spēku karavīri, savukārt vienas Aizsardzības ministrijas civildienesta ierēdņa disciplināratbildības izvērtēšanu nav bijis iespējams pabeigt amatpersonas ilgstošas prombūtnes dēļ un pret vienu karavīru disciplinārlieta izbeigta.

Visi civildienesta ierēdņi saukti pie atbildības par amata pienākumu nepildīšanu saskaņā ar Valsts civildienesta ierēdņu disciplinārbildības likumu⁸⁸ – amata pienākumu, konkrēta rīkojuma vai uzdevuma nepamatotu nepildīšana vai novēlota, nolaidīga vai nekvalitatīva pildīšana, tajā skaitā tiesību aktiem neatbilstoša rīcība ar finanšu līdzekļiem, ja tā dēļ valstij vai personai nodarīts būtisks mantisks zaudējums vai valsts interesēm būtisks kaitējums, vai personai būtisks personisks kaitējums. Visu sodīto civildienesta ierēdņu darbībā ir konstatēts disciplinārpārkāpums, kas atzīstams par izdarītu aizrupjas neuzmanības, ja ierēdnis, kas to izdarījis, ir apzinājies savas rīcības nelabvēlīgo seku iestāšanās iespēju, bet vieglprātīgi paļāvies, ka tās neiestāsies vai varēs novērst.

Savukārt Nacionālo bruņoto spēku karavīru rīcībā ir konstatēts militārās disciplīnas pārkāpums saskaņā ar Militārās disciplinārbildības likumu⁸⁹, kas nosaka, ka par militārās disciplīnas pārkāpumu atzīstama karavīra rīcība (darbība vai bezdarbība), kas izpaužas kā normatīvo aktu, militāro reglamentu, komandiera (priekšnieka) pavēļu, rīkojumu vai norādījumu pārkāpšana ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības.

Disciplinārlietās nevienas personas rīcībā nav konstatētas tīšas darbības jeb nodoms. Amatpersonām piemēroti atšķirīgi sodi⁹⁰.

- ❖ Vienam VALIC civildienesta ierēdnim un vienam Nacionālo bruņoto spēku karavīram piemērots sods – atbrīvošana no amata.

Abas personas, kas atbrīvotas no amata, ir pārsūdzējušas disciplinārsodu, un Aizsardzības ministrijas lēmums par disciplinārsoda piemērošanu ar tiesas spriedumu atzīts par prettiesisku, t. i., saskatot disciplinārā pārkāpuma sastāvu amatpersonu rīcībā, ir secināts, ka uzliktais disciplinārsods nav samērīgs, tāpēc amatpersonas ir atjaunojamas dienestā un tām ir sedzami gan ar tiesas spriedumu piespriestie zaudējumi, gan arī atlīdzināmi zaudējumi saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

Tiesa nosprieda Aizsardzības ministrijai atlīdzināt zaudējumus par nesaņemto darba samaksu vienai personai 3 153,29 *euro* apmērā, bet otrai personai atlīdzināt mantisko zaudējumu nesaņemtās darba samaksas apmērā par dienesta piespiedu kavējuma laiku atbilstoši tiesas spriedumā norādītajam apmēram (lieta izskatīta slēgtā tiesas procesā, jo lietas materiāli satur dokumentus ar klasifikāciju “dienesta vajadzībām”). Tā kā lietas spriedums vēl nav stājies spēkā, Aizsardzības ministrijas rīcībā nav informācijas par atlīdzināmo zaudējumu apmēru⁹¹.

Tāpat Aizsardzības ministrijai piespriests abām personām atlīdzināt samaksāto nodevu 30 *euro* apmērā.

- ❖ Diviem VALIC civildienesta ierēdņiem piemērots disciplinārsods – mēnešalgas samazināšana uz vienu gadu, ieturot 20 % no mēnešalgas.
- ❖ Vienam VALIC civildienesta ierēdnim piemērots disciplinārsods – mēnešalgas samazināšana uz desmit mēnešiem, ieturot 20 % no mēnešalgas.
- ❖ Vienam VALIC civildienesta ierēdnim piemērots disciplinārsods – mēnešalgas samazināšana uz sešiem mēnešiem, ieturot 10 % no mēnešalgas.
- ❖ Vienam Aizsardzības ministrijas Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta civildienesta ierēdnim piemērots disciplinārsods – mēnešalgas samazināšana uz trim mēnešiem, ieturot 10 % no mēnešalgas.

No piecām atbildīgajām personām, kas tikušas sodītas ar piemēroto sodu – mēnešalgas ieturēšana uz noteiktu laiku –, četras personas ir pārsūdzējušas piemēroto disciplinārsodu, šobrīd tiesvedības vēl nav pabeigtas.

- ❖ Diviem Nacionālo bruņoto spēku karavīram izteikts rājiens, personas sodu nav pārsūdzējušas.
- ❖ Pret vienu Aizsardzības ministrijas Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta civildienesta ierēdni ierosināta disciplinārlieta, bet, tā kā persona atrodas ilgstošā prombūtnē, turpmākā lietas virzība būs atkarīga no tā, kad persona atgriezīsies civildienestā.
- ❖ Pret vienu karavīru ierosinātā disciplinārlieta izbeigta, jo Militārās disciplināratbildības likums attiecas uz aktīvā dienesta karavīriem un disciplinārsodu piemēro aktīvā dienesta karavīram. Tā kā persona izbeidza dienesta tiesiskās attiecības, beidzoties profesionālā dienesta līguma termiņam, disciplinārlieta tika izbeigta.

Pamatojoties uz Valsts kontroles ierosinājumu⁹², starpresorisku dienesta pārbaudi veica arī Valsts kancelejas izveidota dienesta pārbaudes komisija⁹³, vērtējot Nacionālo bruņoto spēku pārtikas iepirkuma plānošanā un īstenošanā iesaistīto amatpersonu atbildību. Valsts kontrole dienesta pārbaudes komisijai sniedza revīzijas pierādījumus un informāciju, kas bija iegūta iepirkuma pārbaudē laikā un ar ko pamatoti starpziņojuma secinājumi. Komisijas locekļi, kuriem ir speciālā atļauja pieejai valsts noslēpumam, iepazīs ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja un Militārās izlūkošanas un drošības dienesta uzziņām⁹⁴ un, pamatojoties uz uzziņās ietvertu informāciju, vienbalsīgi nolēma, ka dienesta pārbaude pret Aizsardzības ministrijas valsts sekretāru un valsts sekretāra vietnieku nodrošinājuma jautājumos ir izbeidzama⁹⁵. Neraugoties uz vairākkārtējiem aicinājumiem nodrošināt iespēju Valsts kontrolei iepazīties ar informāciju, uz kuras pamata komisija lēma, ka Aizsardzības ministrijas vadošo amatpersonu atbildība nav vērtējama, Valsts kontrolei šāda informācija nav sniegta. Komisijas locekļi nolēma lūgt aizsardzības ministram ierosināt disciplinārlietu pret vienu Aizsardzības ministrijas Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta amatpersonu par normatīvajos aktos⁹⁶ un amata aprakstā noteikto pienākumu iespējamu nepildīšanu vai nekvalitatīvu pildīšanu⁹⁷.

Iepirkuma norisi pēc Valsts kontroles ierosinājuma⁹⁸ ir vērtējis arī Iepirkumu uzraudzības birojs. Iepirkumu uzraudzības biroja Administratīvo sodu departamenta Administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanas nodaļā 2023. gada jūlijā tika pieņemti lēmumi par administratīvā pārkāpuma procesu uzsākšanu un pie atbildības saucamās personas statusa piešķiršanu atsevišķām personām. Rezultātā tika pieņemti septiņi lēmumi par atbildīgo personu saukšanu pie administratīvās atbildības par konstatēto pārkāpumu, par kuru atbildība ir paredzēta Publisko iepirkumu likumā, un naudas soda 300 *euro* apmērā piemērošanu katrai atbildīgajai personai⁹⁹.

Iepirkumu uzraudzības birojs informēja¹⁰⁰, ka četras no sodītajām personām izmantoja Administratīvās atbildības likumā noteiktās tiesības un lēmumu par administratīvā soda piemērošanu pārsūdzēja Iepirkumu uzraudzības biroja vadītājam. Izskatot iesniegtās sūdzības, Iepirkumu uzraudzības biroja vadītājs pieņēma lēmumu sūdzības noraidīt un lēmumu par soda piemērošanu atstāt negrozītu. Divas personas par Iepirkumu uzraudzības biroja vadītāja lēmumu iesniedza sūdzību tiesā, kur vienā lietā ar tiesas 2024. gada 20. februāra spriedumu Iepirkumu uzraudzības biroja vadītāja lēmums atstāts negrozīts un sūdzība noraidīta (spriedums vēl nav stājies spēkā), bet otrā lietā izskatīšana noteikta 2024. gada 5. martā.

Amatpersonu atbildības vērtēšanu kriminālprocesa ietvaros veic Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs¹⁰¹.

Jaunais pārtikas iepirkums

Aizsardzības ministrija jau 2023. gada aprīlī uzsāka vērtēt iespējas nodrošināt Nacionālo bruņoto spēku pārtikas apgādi, gadījumā, ja tiks lauzts līgums ar SIA “Zītari LZ”¹⁰², un sniedza priekšlikumu uzsākt jaunā pārtikas iepirkuma plānošanu, 2023. gada 23. maijā izveidojot iepirkuma komisiju¹⁰³ atklāta konkursa “Pārtikas produktu iegāde Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām”¹⁰⁴ īstenošanai.

Jaunā pārtikas iepirkuma plānošanas procesā Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem tika uzdots aktualizēt iepirkuma tehnisko specifikāciju un veikt tirgus izpēti. Nacionālo bruņoto spēku izstrādāto tehnisko specifikāciju izvērtēja izveidotā centralizēto iepirkumu kontroles darba grupa¹⁰⁵, kas akceptēja Nacionālo bruņoto spēku izstrādātās tehnisko specifikācijas izmantošanu.

Aizsardzības ministrijas Centralizēto iepirkumu plānošanas komisija 2023. gada 23. augustā apstiprināja jaunā pārtikas iepirkuma pozīciju un tam paredzētā finansējuma apmēru Centralizēto iepirkumu plānā.

Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkumu centrs atklātu konkursu par pārtikas preču iegādi izsludināja 2023. gada 21. septembrī. Kā iepirkuma priekšmets norādīts – pārtikas produktu iegāde Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības 1. reģionālā nodrošinājuma centra, 2. reģionālā nodrošinājuma centra, 3. reģionālā nodrošinājuma centra, Specoperāciju pavēlniecības, Štāba bataljona, Mācību vadības pavēlniecības Instruktoru skolas, Kājnieku skolas un Zemessardzes vajadzībām saskaņā ar 2023. gada 7. augustā apstiprināto tehnisko specifikāciju.

Sākotnējais piedāvājumu iesniegšanas termiņš bija noteikts līdz 2023. gada 24. oktobrim. Saskaņā ar Aizsardzības ministrijas sniegto informāciju pēc atklāta konkursa izsludināšanas, saņemot jautājumus no ieinteresētajiem piegādātājiem, iepirkuma komisija secināja, ka nepieciešami grozījumi atklāta konkursa tehniskajā specifikācijā. Saistībā ar tehniskās specifikācijas precizēšanu atklāta konkursa iesniegšanas termiņš tika pagarināts līdz 2023. gada 22. novembrim.

Vērtējot iepirkuma norises gaitu un identificējot nepieciešamību precizēt tehnisko specifikāciju un pagarināt pieteikumu iesniegšanas termiņu, Aizsardzības ministrijas Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta Iepirkumu plānošanas, metodoloģijas un atbalsta nodaļa secināja, ka iepirkuma konkursa ietvaros 2024. gada 1. janvārī visās daļās netiks noslēgtas vispārīgās vienošanās, tādēļ nepieciešams piemērot alternatīvus risinājumus Nacionālo bruņoto spēku apgādei ar pārtiku¹⁰⁶.

Lai no 2024. gada 1. janvāra tiktu nodrošināta pārtikas produktu piegāžu nepārtrauktība, Aizsardzības ministrija vērtēja pārtikas piegāžu organizēšanas iespējas¹⁰⁷. Nacionālie bruņotie spēki apkopoja informāciju par Nacionālo bruņoto spēku vienību pārtikas produktu vispārīgo vienošanos maksimālajām pagarināšanas iespējām pēc 2024. gada 1. janvāra un par pārtikas produktu piegādes adresu pievienošanu pie citas Nacionālo bruņoto spēku vienības pa pārtikas produktu grupām¹⁰⁸. Attiecīgi tika sagatavoti grozījumi līgumos, kas noslēgti vispārīgo vienošanos par pārtikas produktu piegādi ietvaros, un tika noteikta pārtikas produktu pasūtīšanas kārtība no 2024. gada 1. janvāra¹⁰⁹.

Līdz jauna pārtikas produktu iepirkuma īstenošanai Nacionālo bruņoto spēku vienības izmanto spēkā esošās vispārīgās vienošanās “Par pārtikas produktu piegādi Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām”, veicot cenu aptaujas jaunu piegādes līgumu noslēgšanai un iztrūkstošo pārtikas produktu iegādi nodrošina izmantojot Elektronisko iepirkumu sistēmu (EIS)¹¹⁰. 2024. gada februārī iepirkums vēl nav noslēdzies, iepirkuma komisija veic iesniegto piedāvājumu vērtēšanu.

Saskaņā ar Aizsardzības ministrijas sniegto informāciju¹¹¹, ja jaunais pārtikas produktu iepirkums netiks īstenots līdz 2024. gada maijam, kad daļa spēkā esošo vispārīgo vienošanos par pārtikas produktu iegādi beigsies, sasniedzot maksimālo termiņu, tiks mainītas un papildinātas Nacionālo bruņoto spēku vienību piegādes adreses, izmantojot Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma Pavēlniecības 2. reģionālā nodrošināju centra un Nacionālo bruņoto spēku Mācību vadības pavēlniecības rīcībā esošās vispārīgās vienošanās, kuras ir spēkā līdz 2025. gada pirmajai pusei.

Papildus aizsardzības resorā norit darbs pie pārtikas apgādes modeļa izstrādes. Aizsardzības ministrijas darba grupa¹¹², vērtējot jaunā pārtikas iepirkuma dokumentāciju, izteica priekšlikumu Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem sadarbībā ar Aizsardzības ministrijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju departamentu izstrādāt un ieviest e-platformas risinājumu un līguma projektā paredzēt pienākumu pasūtījumu pieņemšanai un pārtikas piegādei izmantot Aizsardzības ministrijas elektronisko platformu (pēc tās ieviešanas)¹¹³.

Tāpat aizsardzības resorā tiek izstrādāta¹¹⁴ Nacionālo bruņoto spēku pārtikas nodrošinājuma koncepcija, un saskaņā ar Aizsardzības ministrijas sniegto informāciju šobrīd norit darbs pie konceptuālo jautājumu identificēšanas un strukturēšanas.

Revīzijas raksturojums

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis ir pārbaudīt vai Aizsardzības ministrijas konsolidētais 2023. gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Aizsardzības ministrijas finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un Aizsardzības ministrijas darbības finansiālajiem rezultātiem un naudas plūsmu gadā, kas noslēdzās 2023. gada 31. decembrī, un vai tas ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Revidējamās vienības un revidentu atbildība

Aizsardzības ministrijas vadība ir atbildīga par Aizsardzības ministrijas konsolidētā gada pārskata sagatavošanu atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 28. septembra noteikumiem Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” un tajā sniegtās informācijas patiesu uzrādīšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Šī atbildība paredz izveidot, ieviest un uzturēt tādu iekšējās kontroles sistēmu, kura nodrošina Aizsardzības ministrijas konsolidētā gada pārskata sagatavošanu bez krāpšanas un kļūdu izraisītām neatbilstībām, kā arī izvēlēties un lietot piemērotu grāmatvedības uzskaites kārtību un, sagatavojot Aizsardzības ministrijas konsolidēto gada pārskatu, izvērtēt Aizsardzības ministrijas spēju turpināt darbību, ņemot vērā visu pieejamo informāciju par turpmākajiem iestādes plāniem, kas aptver vismaz 12 mēnešus pēc bilances datuma;

Valsts kontrole ir atbildīga par revīzijas vadību, pārraudzību, veikšanu, ziņojuma sagatavošanu un Valsts kontroles atzinuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem. Revīzija veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem publiskā sektora revīzijas standartiem.

Saskaņā ar šiem standartiem revīzijas grupa ievēro ētikas prasības un revīziju par gada pārskata sagatavošanu plāno un veic, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka finanšu pārskatos nav būtisku kļūdu un neatbilstību un vadības ziņojumā iekļautā informācija nav būtiski atšķirīga no finanšu pārskatā iekļautās informācijas vai revīzijas laikā iegūtās citas informācijas vai arī kādā citā veidā tā nav būtiski sagrozīta.

Revīzijas pamatojums, apjoms un kritēriji

Finanšu revīzija “Par Aizsardzības ministrijas 2023. gada pārskata sagatavošanas pareizību” ir veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3. panta 2. punktu un Valsts kontroles Otrā revīzijas departamenta 2023. gada 17. aprīļa revīzijas grafiku Nr. 2.4.1-11/2023.

Revīzijas laikā Valsts kontrole veica pārbaudes procedūras par konsolidētā gada pārskata sagatavošanas un darījumu atbilstību Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām. Revīzijā, izdarot profesionālus spriedumus un saglabājot profesionālo skepsi, revīzijas grupa:

- identificēja un novērtēja risku, ka finanšu pārskatos varētu būt būtiskas krāpšanas vai kļūdu izraisītas neatbilstības, izstrādāja un veica revīzijas procedūras, kuru mērķis ir mazināt šos riskus, kā arī ieguva revīzijas pierādījumus, kas sniedz pietiekamu un atbilstošu pamatojumu Valsts kontroles atzinumam;
- guva izpratni par revīzijai būtiskām revidējamās vienības iekšējām kontrolēm, lai izstrādātu un piemērotu pastāvošiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles sistēmas darbības efektivitāti;
- izvērtēja izmantoto grāmatvedības uzskaites politiku atbilstību un grāmatvedības aplēšu un ar tām saistīto vadības uzrādīto skaidrojumu pamatotību;
- izvērtēja vispārējo finanšu pārskatu struktūru un saturu, ieskaitot atklāto informāciju un skaidrojumus pielikumā, tostarp veica pārskata sakarību un pārskata datu atbilstības grāmatvedības uzskaites datiem pārbaudi, novērtēja vadības piemērotā darbības turpināšanas principa atbilstību un vērtēja, vai finanšu pārskati sniedz patiesu priekšstatu par pārskatā atklātajiem darījumiem un notikumiem;
- iepazinās ar vadības ziņojumu un izvērtēja, vai tajā iekļautā informācija nav būtiski atšķirīga no finanšu pārskatā iekļautās informācijas vai revīzijas laikā iegūtās citas informācijas vai arī kādā citā veidā tā nav būtiski sagrozīta;
- ieguva pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus par revidējamās vienības konsolidācijā iesaistīto iestāžu finanšu informāciju;
- vērtējot Valsts kontroles revīzijas “Par Aizsardzības ministrijas 2023. gada pārskata sagatavošanas pareizību” revīzijas starpziņojumā “Nacionālo bruņoto spēku pārtikas iepirkuma plānošana un īstenošana”¹¹⁵ sniegto ieteikumu ieviešanu un sadarbības ar SIA “Zītari LZ” izbeigšanu, revīzijā netika vērtēti drošības riski un pasākumi, kas saistīti ar SIA “Zītari LZ” pārtikas piegādēm izmantoto digitālo risinājumu un tajā uzkrāto informāciju par Nacionālo bruņoto spēku pasūtītajiem pārtikas daudzumiem, loģistiku, kontaktpersonām u. c.

Revīzijas laikā izlases veidā pārbaudītās Aizsardzības ministrijas un tās padotības iestāžu pārskatu daļas uzrādītas 1. pielikumā.

Revīzija nodrošināja pietiekamu pamatu revīzijas ziņojuma sagatavošanai.

Sektora vadītāja

Iveta Ozoliņa

Departamenta direktore

Kristīne Jaunzeme

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

1. pielikums. Revīzijas apjomā iekļautās iestādes un izlases veidā pārbaudītās Aizsardzības ministrijas un tās padotības iestāžu pārskata daļas

Iestāde	Pārskata daļas
Aizsardzības ministrija	<ul style="list-style-type: none"> ○ Darījumu posteņi: <ul style="list-style-type: none"> ▪ atlīdzība (EKK 1000); ▪ pakalpojumi (EKK 2200); ▪ sociālie pabalsti – valsts pensijas un valsts sociālie pabalsti naudā (EKK 6210 un 6230); ▪ valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti (EKK7100 un EKK7400); ▪ starptautiskā sadarbība (EKK 7700); ▪ pamatkapitāla veidošana (EKK 5000). ○ Balances posteņi: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ilgtermiņa ieguldījumi (konts 1000); ▪ nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem (konts 2400); ▪ pārskata gada budžeta izpildes rezultāts (konts 3520); ▪ uzkrājumi (konts 4000); ▪ norēķini par darba samaksu un ieturējumiem no darba algas (konts 5600); ▪ nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi (konts 5700). ○ Konsolidācijas un sakarību pārbaudes: <ul style="list-style-type: none"> ▪ konsolidācijas un sakarību pārbaude (Aizsardzības ministrijas konsolidētajam gada pārskatam); ▪ gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude (Aizsardzības ministrijas centrālā aparāta gada pārskatam).
Nacionālo bruņoto spēku Apvienotais štābs	<ul style="list-style-type: none"> ○ Darījumu posteņi: <ul style="list-style-type: none"> ▪ atlīdzība (EKK 1000). ○ Balances posteņi: <ul style="list-style-type: none"> ▪ pārskata gada budžeta izpildes rezultāts (konts 3520); ▪ norēķini par darba samaksu un ieturējumiem no darba algas (konts 5600); ▪ nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi (konts 5700). ○ Konsolidācijas un sakarību pārbaudes: <ul style="list-style-type: none"> ▪ konsolidācijas un sakarību pārbaudes Nacionālo bruņoto spēku konsolidētajam gada pārskatam; ▪ gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude Nacionālo bruņoto spēku Apvienotais štāba pārskatam.

Nacionālo bruņoto spēku
Nodrošinājuma pavēlniecība

- Darījumu posteņi:
 - pakalpojumi (EKK 2200);
 - krājumi (EKK 2300);
 - pamatkapitāla veidošana (EKK 5000).
- Balances posteņi:
 - ilgtermiņa ieguldījumi (konts 1000);
 - krājumi (konts 2100);
 - nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem (konts 2400);
 - pārskata gada budžeta izpildes rezultāts (konts 3520);
 - nākamo periodu izdevumi un saņemtie avansi (konts 5900).
- Konsolidācijas un sakarību pārbaudes:
 - gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude.

Nacionālo bruņoto spēku
Nodrošinājuma pavēlniecības
2. reģionālais nodrošinājuma centrs

- Darījumu posteņi:
 - pārējie 21.3.0.0. grupā neklasificētie budžeta iestāžu ieņēmumi par budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi (EKK 21400);
 - mācību, darba un dienesta komandējumi, darba braucieni (EKK 2100);
 - pakalpojumi (EKK 2200);
 - krājumi (EKK 2300);
 - pamatkapitāla veidošana (EKK 5000).
- Balances posteņi:
 - ilgtermiņa ieguldījumi (konts 1000);
 - krājumi (konts 2100);
 - prasības (konts 2300);
 - nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem (konts 2400);
 - pārskata gada budžeta izpildes rezultāts (konts 3520);
 - nākamo periodu izdevumi un saņemtie avansi (konts 5900).
- Gada pārskata sakarību pārbaudes:
 - gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude.

Zemessardze

- Darījumu posteņi:
 - pakalpojumi (EKK 2200);
 - krājumi (EKK 2300);
 - pamatkapitāla veidošana (EKK 5000).
- Balances posteņi:
 - ilgtermiņa ieguldījumi (konts 1000);
 - krājumi (konts 2100);
 - nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem (konts 2400);
 - pārskata gada budžeta izpildes rezultāts (konts 3520);

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nākamo periodu izdevumi un saņemtie avansi (konts 5900). ○ Konsolidācijas un sakarību pārbaudes: <ul style="list-style-type: none"> ▪ gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude.
Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs	<ul style="list-style-type: none"> ○ Darījumu posteņi: <ul style="list-style-type: none"> ▪ atlīdzība (EKK 1000); ▪ pakalpojumi (EKK 2200); ▪ pamatkapitāla veidošana (EKK 5000). ○ Bilances posteņi: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ilgtermiņa ieguldījumi (konts 1000); ▪ nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem (konts 2400); ▪ pārskata gada budžeta izpildes rezultāts (konts 3520); ▪ norēķini par darba samaksu un ieturējumiem no darba algas (konts 5600); ▪ nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi (konts 5700). ○ Konsolidācijas un sakarību pārbaudes: <ul style="list-style-type: none"> ▪ gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude.
Jaunsardzes centrs	<ul style="list-style-type: none"> ○ Darījumu posteņi: <ul style="list-style-type: none"> ▪ atlīdzība (EKK 1000); ▪ komandējumi (EKK 2100); ▪ pakalpojumi (EKK 2200); ▪ pamatkapitāla veidošana (EKK 5000). ○ Bilances posteņi: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ilgtermiņa ieguldījumi (konts 1000); ▪ debitori (konts 2310); ▪ nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem (konts 2400); ▪ pārskata gada budžeta izpildes rezultāts (konts 3520); ▪ norēķini par darba samaksu un ieturējumiem no darba algas (konts 5600); ▪ nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi (konts 5700). ○ Konsolidācijas un sakarību pārbaudes: <ul style="list-style-type: none"> ▪ gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude.
Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības 1. reģionālais	<ul style="list-style-type: none"> ○ Gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude.

nodrošinājuma
centrs

Nacionālo bruņoto
spēku
Nodrošinājuma
pavēlniecības
3. reģionālais
nodrošinājuma
centrs

- Gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude.

Nacionālo bruņoto
spēku Mācību
vadības
pavēlniecība

- Gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude.

Nacionālo bruņoto
spēku Militārā
policija

- Gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude.

Valsts aizsardzības
loģistikas un
iepirkumu centrs

- Gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude.

Latvijas
Ģeotelpiskās
informācijas
aģentūra

- Gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude.

Latvijas Kara
muzejs

- Gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude.

Pulkveža Oskara
Kalpaka
profesionālā
vidusskola

- Gada pārskata atbilstība uzskaites datiem un gada pārskata sakarību pārbaude.

2. pielikums. Nacionālo bruņoto spēku izdevumi pārtikai 2023. gadā

Piegādātājs	Kopā	Tajā skaitā:											
		Janvāris	Februāris	Marts	Aprīlis	Maijs	Jūnijs	Jūlijs	Augusts	Septembris	Oktobris	Novembris	Decembris
SIA Zītari LZ	6 331 123	-	33 032	375 795	480 586	496 085	540 906	687 626	691 994	630 587	804 946	666 520	923 046
SIA Sanitex	1 502 337	368 439	223 634	262 230	130 458	154 343	111 494	70 227	24 286	38 086	46 313	38 703	34 125
SIA Baltic Restaurant Latvia	1 332 156	76 189	34 540	61 685	53 004	67 289	110 400	90 990	219 116	154 732	227 222	91 922	145 067
SIA Lanekss	857 486	275 165	213 477	110 586	22 863	42 694	52 534	21 048	41 932	29 560	16 266	18 584	12 777
AS Roga-Agro	818 670	-	-	29 766	-	369 534	-	-	-	-	-	49 836	369 534
Pārējie	1 795 190	75 937	98 799	192 669	318 367	130 907	82 794	81 664	81 144	147 096	75 148	323 510	187 154
Kopā:	13 540 615	1 126 928	782 481	1 149 749	1 038 674	1 314 011	932 650	964 980	1 082 943	1 052 875	1 192 347	1 213 332	1 689 645

Atsauces

- ¹ Saskaņā ar Valsts aizsardzības finansēšanas likumu finansējums aizsardzības izdevumiem 2022. gadā bija 2 % no iekšzemes kopprodukta.
- ² Saskaņā ar 701. starptautisko revīzijas standartu “Ziņošana par galvenajiem revīzijas jautājumiem neatkarīga revidenta ziņojumā”, ko finanšu revīziju jomā izmanto arī Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācija (INTOSAI), un kas saskaņā ar Valsts kontroles likuma 1.panta trešo daļu ir saistoši Valsts kontrolei.
- ³ Ministru kabineta 23.11.2023. rīkojums Nr. 799 “Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Valsts aizsardzības korporācija” dibināšanu”.
- ⁴ Starptautiskos revīzijas standartus finanšu revīziju jomā izmanto arī Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācija (INTOSAI), kā arī tie saskaņā ar Valsts kontroles likuma 1.panta trešo daļu ir saistoši Valsts kontrolei, kas veic revīzijas saskaņā ar starptautiskajiem publiskā sektora revīzijas standartiem.
- ⁵ Valsts kanceleja ir izstrādājusi un Valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības koordinācijas institūcijas padome 15.12.2023. ir apstiprinājusi Vadlīnijas valsts kapitālsabiedrību investīciju projektu finansēšanas instrumentu alternatīvu izvērtēšanai (19. punkts), pieejams: https://www.valstskapitals.gov.lv/images/userfiles/Vadlinijas_valsts_kapitalsabiedrību_investīciju_projektu_finansēšanas_instrumentu_alternatīvu_izvērtēšanai%283%29.pdf, skatīts 20.02.2024.
- ⁶ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40. panta pirmā daļa, 41. panta pirmā daļa un trešās daļas 2. punkts, 88. panta pirmās daļas 2. punkts.
- ⁷ Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr. 236 “Aizsardzības ministrijas nolikums” 4.4.² apakšpunkts un 5.15.³ apakšpunkts (spēkā no 29.09.2017.).
- ⁸ Saeimas 24.09.2020. paziņojums par Valsts aizsardzības koncepcijas apstiprināšanu (2020), pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/317591-par-valsts-aizsardzibas-koncepcijas-apstiprinasanu>, skatīts 20.02.2024.
- ⁹ Saeimas 05.10.2023. paziņojums par Valsts aizsardzības koncepcijas apstiprināšanu (2023), pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/346171-par-valsts-aizsardzibas-koncepcijas-apstiprinasanu?&search=on>, skatīts 20.02.2024.
- ¹⁰ Ministru kabineta 23.11.2023. rīkojuma Nr. 799 “Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Valsts aizsardzības korporācija” dibināšanu” 5. punkts.
- ¹¹ Kredītiestādes 28.11.2023. izziņa “Par iemaksu pamatkapitālā” (pārskaitījuma mērķī norādot “Iemaksa kapitālsabiedrības pamatkapitālā” (REZ/121 no 24.11.2023.)), izziņas avots: Sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Valsts aizsardzības korporācija”, vien. reģ. 40203525018, reģistrācijas lieta 16.02.2024., pieejama: <https://info.ur.gov.lv/?#/legal-entity/40203525018>. Atbilstoši likuma “Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru” 4.¹¹ pantam tīmekļvietnē info.ur.gov.lv publicētā informācija ir patiesa un ticama un atbilst Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra vesto reģistru ierakstiem un citām reģistrētajām ziņām.
- ¹² Ministru kabineta 21.11.2023. rīkojuma Nr. 799 “Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Valsts aizsardzības korporācija” dibināšanu” 2. punkts.
- ¹³ Ministru kabineta 21.11.2023. rīkojuma Nr. 799 “Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Valsts aizsardzības korporācija” dibināšanu” 3. punkts.
- ¹⁴ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 2. punkts.
- ¹⁵ Aizsardzības ministrija 21.11.2023. veica iemaksu 500 000,00 (pieci simti tūkstoši euro, 00 centi) apmērā, pārskaitījuma mērķī norādot “Iemaksa kapitālsabiedrības pamatkapitālā”.
- ¹⁶ Sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Valsts aizsardzības korporācija” dalībnieku sapulces 2024. gada 8. februāra sēdes protokols Nr. PROT-12.
- ¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 20.07.2023. regula (ES) 2023/1525 par munīcijas ražošanas atbalstīšanu (ASAP), pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32023R1525>, skatīts 20.02.2023.
- ¹⁸ Sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Valsts aizsardzības korporācija” dalībnieku sapulces 2024. gada 8. februāra sēdes protokols Nr. PROT-12.
- ¹⁹ Valsts kanceleja (Pārresoru koordinācijas centrs) 17.06.2022. apstiprināja Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas (7. punkts), pieejams: https://www.valstskapitals.gov.lv/images/userfiles/1.2_23.2.1_vid-term_darb_strat_vadlinijas_170622.pdf, skatīts 20.02.2024.
- ²⁰ Valsts kanceleja ir izstrādājusi un Valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības koordinācijas institūcijas padome 15.12.2023. sēdē ir apstiprinājusi Vadlīnijas valsts kapitālsabiedrību investīciju projektu finansēšanas instrumentu alternatīvu izvērtēšanai (19. punkts), pieejams: https://www.valstskapitals.gov.lv/images/userfiles/Vadlinijas_valsts_kapitalsabiedrību_investīciju_projektu_finansēšanas_instrumentu_alternatīvu_izvērtēšanai%283%29.pdf, skatīts 20.02.2024.
- ²¹ Valsts kanceleja ir izstrādājusi un Valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības koordinācijas institūcijas padome 15.12.2023. sēdē ir apstiprinājusi Vadlīnijas valsts kapitālsabiedrību investīciju projektu finansēšanas instrumentu alternatīvu izvērtēšanai (19. punkts un 5. pielikums), pieejams: https://www.valstskapitals.gov.lv/images/userfiles/Vadlinijas_valsts_kapitalsabiedrību_investīciju_projektu_finansēšanas_instrumentu_alternatīvu_izvērtēšanai%283%29.pdf, skatīts 20.02.2024.
- ²² Valsts kanceleja ir izstrādājusi un Valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības koordinācijas institūcijas padome 15.12.2023. sēdē ir apstiprinājusi Vadlīnijas valsts kapitālsabiedrību investīciju projektu finansēšanas instrumentu alternatīvu izvērtēšanai (5. pielikums), pieejams: https://www.valstskapitals.gov.lv/images/userfiles/Vadlinijas_valsts_kapitalsabiedrību_investīciju_projektu_finansēšanas_instrumentu_alternatīvu_izvērtēšanai%283%29.pdf, skatīts 20.02.2024.
- ²³ Valsts kanceleja ir izstrādājusi un Valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības koordinācijas institūcijas padome 2023. gada 15. decembra sēdē ir apstiprinājusi Vadlīnijas valsts kapitālsabiedrību investīciju projektu finansēšanas instrumentu alternatīvu izvērtēšanai (5. pielikums), pieejams: https://www.valstskapitals.gov.lv/images/userfiles/Vadlinijas_valsts_kapitalsabiedrību_investīciju_projektu_finansēšanas_instrumentu_alternatīvu_izvērtēšanai%283%29.pdf, skatīts 20.02.2024.
- ²⁴ Sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Valsts aizsardzības korporācija” dalībnieku sapulces 08.02.2024. sēdes protokols Nr. PROT-12.
- ²⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 62. pants un 63. panta pirmā daļa.
- ²⁶ Sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Valsts aizsardzības korporācija” dalībnieku sapulces 08.02.2024. sēdes protokols Nr. PROT-12.
- ²⁷ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 2. punkts.
- ²⁸ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40. panta pirmā daļa un 41. panta pirmā daļa un trešās daļas 2. punkts.
- ²⁹ Piemēram, Mobilizācijas likumā kopš 2019. gada tika ieviests, aizsardzības industrijas, aizsardzības industrijas attīstības atbalsta un piegāžu drošības termiņš.
- ³⁰ Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr. 236 “Aizsardzības ministrijas nolikums” 4.4.² apakšpunkts (spēkā no 29.09.2017.).
- ³¹ Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr. 236 “Aizsardzības ministrijas nolikums” 5.15.³ apakšpunkts (spēkā no 29.09.2017.).

- ³² Ministru kabineta noteikumu projekta "Grozījumi Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumos "Aizsardzības ministrijas nolikums"" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums, pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40428128>, skatīts 20.02.2024.
- ³³ Informatīvais ziņojums "Par aizsardzības nozares sadarbības stiprināšanu ar Latvijas aizsardzības un drošības industriju", izskatīts Ministru kabineta 13.09.2016. sēdē (prot. Nr. 45, 29. §), pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40393698>, skatīts 20.02.2024.
- ³⁴ Ministru kabineta 13.09.2016. sēdes protokols (Nr. 45, 29. §), pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2016-09-13>, skatīts 29.02.2024.
- ³⁵ Aizsardzības ministrijas 27.02.2020. Pārskata ziņojums Saeimas Aizsardzības, Iekšlietu un Korupcijas novēršanas komisijai par nacionālās industrijas attīstības atbalsta politikas ietvaros realizētajiem atbalsta mehānismiem un to nepieciešamajiem papildinājumiem nav publicēts.
- ³⁶ Publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja publiskas personas kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts attīstībai vai valsts drošībai.
- ³⁷ Aizsardzības ministrijas 27.02.2020. Pārskata ziņojums Saeimas Aizsardzības, Iekšlietu un Korupcijas novēršanas komisijai par nacionālās industrijas attīstības atbalsta politikas ietvaros realizētajiem atbalsta mehānismiem un to nepieciešamajiem papildinājumiem nav publicēts.
- ³⁸ 19.12.2019. likums "Grozījumi Mobilizācijas likumā", spēkā no 13.01.2020.
- ³⁹ 20.05.2021. likums "Grozījumi Nacionālās drošības likumā", spēkā no 15.06.2021.
- ⁴⁰ Likumprojekta "Aizsardzības industrijas likums (316/Lp14)" otrā lasījuma priekšlikumu tabula uz komisijas sēdi, pieejams: <https://titania.saeima.lv/livs14/saeimalivs14.nsf/0/5477EC4888D850CAC2258AB40037051F?OpenDocument>, skatīts 28.02.2024.
- ⁴¹ Ministru kabineta 21.11.2023. rīkojuma Nr. 799 "Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Valsts aizsardzības korporācija" dibināšanu" 2. punkts.
- ⁴² Likumprojekta "Aizsardzības industrijas likums (316/Lp14)" trešā lasījuma priekšlikumu tabula uz komisijas sēdi, pieejams: <https://titania.saeima.lv/livs14/saeimalivs14.nsf/0/5477EC4888D850CAC2258AB40037051F?OpenDocument>, skatīts 21.03.2024.
- ⁴³ Valsts kontroles 20.03.2024. vēstule Nr. 8-3.5.4.lē/78 "Par priekšlikumiem likumprojektā "Aizsardzības industrijas likums" (reģ.nr: 316/Lp14)".
- ⁴⁴ Latvijas Republikas Saeimas 27.03.2024. sēdes darba kārtība, pieejams: https://titania.saeima.lv/LIVS14/SaeimaLIVS2_DK.nsf/DK?ReadForm&dummy=0.8856267164383349#activeDKP, skatīts 27.03.2024.
- ⁴⁵ Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr. 236 "Aizsardzības ministrijas nolikums" 4.4.² apakšpunkts un 5.15.³ apakšpunkts (spēkā no 29.09.2017.).
- ⁴⁶ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 41. panta trešās daļas 2. punkts.
- ⁴⁷ Valsts materiālo rezervju likuma 4. panta trešā daļa.
- ⁴⁸ Enerģētikas likuma 72. panta pirmā daļa.
- ⁴⁹ Mobilizācijas likuma 4. panta otrās daļas 6. un 7. punkts.
- ⁵⁰ Mobilizācijas likuma 10. panta pirmā daļa.
- ⁵¹ Mobilizācijas likuma 9. pants.
- ⁵² Ministru kabineta 01.12.2015. noteikumi Nr. 673 "Noteikumi par Nacionālo bruņoto spēku, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Valsts policijas, Valsts robežsardzes, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta un mobilizējamo civilās aizsardzības formējumu nodrošināšanu ar degvielu valsts apdraudējuma gadījumā".
- ⁵³ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40. pants.
- ⁵⁴ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 41. panta trešās daļas 2. punkts.
- ⁵⁵ Valsts kanceleja ir izstrādājusi Valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības koordinācijas institūcijas padome 15.12.2023. sēdē ir apstiprinājusi Vadlīnijas valsts kapitālsabiedrību investīciju projektu finansēšanas instrumentu alternatīvu izvērtēšanai (19. punkts), pieejams: https://www.valstsskapitals.gov.lv/images/userfiles/Vadlīnijas_valsts_kapitālsabiedrību_investīciju_projektu_finansēšanas_instrumentu_alternatīvu_izvērtēšanai%283%29.pdf, skatīts 20.02.2024.
- ⁵⁶ Līgums par loģistikas pakalpojuma par pārtikas piegādi NBS vajadzībām izpildi (Iepirkuma ID Nr. VALIC 2021/135/EN-P-KD) Nr. 4/2023 10.01.2023
- ⁵⁷ Valsts kontroles 22.05.2023. starpziņojums Nr. 2.4.1-11/2023/STARPZIN/1 "Nacionālo bruņoto spēku pārtikas iepirkuma plānošana un īstenošana" revīzijas lietā 2.4.1.-11/2023., pieejams: <https://lrvc.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/nacionalo-brunoto-speku-partikas-iepirkuma-planosana-un-istenosana>, skatīts 26.02.2024.
- ⁵⁸ Konkursa dialoga "Loģistikas pakalpojums par pārtikas piegādi NBS vajadzībām" kandidātu atlases nolikums, apstiprināts iepirkuma komisijas 04.01.2022. sēdē, protokols Nr. VALIC 2021/135/NE-P-KD-03. Uzaicinājums uzsākt konkursa dialogu, apstiprināts iepirkuma komisijas 10.06.2022. sēdē, protokols Nr. VALIC 2021/135/EN-P-KD – 11. Uzaicinājums iesniegt galīgo piedāvājumu konkursa dialogā, apstiprināts iepirkuma komisijas 18.08.2022. sēdē, protokols Nr. VALIC 2021/135/EN-P-KD – 20.
- ⁵⁹ Publisko iepirkumu likuma 2. pants.
- ⁶⁰ Publisko iepirkumu likuma 41. panta pirmā daļa.
- ⁶¹ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Tiesu prakses apkopojums publisko iepirkumu lietās, pieejams: <https://www.iub.gov.lv/lv/media/1173/download>, skatīts 26.02.2024.
- ⁶² Aizsardzības ministrijas 27.02.2020. Pārskata ziņojums Saeimas Aizsardzības, Iekšlietu un Korupcijas novēršanas komisijai par nacionālās industrijas attīstības atbalsta politikas ietvaros realizētajiem atbalsta mehānismiem un to nepieciešamajiem papildinājumiem, Aizsardzības ministrijas sagatavotais informatīvais ziņojums "Priekšlikumi loģistikas risinājumiem, lai nodrošinātu Latvijā ražotās pārtikas un rūpniecības, kā arī pirmās nepieciešamības importa preču rezervju veidošanu krīzes un kara situācijās, kā arī to izplatīšanu" izskatīts Ministru kabineta 08.04.2021. sēdē (protokols Nr. 32 57. §.), protokols pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2021-04-08>, skatīts 20.03.2023.
- ⁶³ Līgums "Par Loģistikas pakalpojuma par pārtikas piegādi NBS vajadzībām izpildi" (Iepirkuma ID Nr. VALIC 2021/135/EN-P-KD).
- ⁶⁴ Vienošanās par 20.12.2022. noslēgtā līguma Nr. p397/NP/2022/VALIC2021/135_EN-P-KD "Par Loģistikas pakalpojuma par pārtikas piegādi NBS vajadzībām izpildi" darbības izbeigšanu pirms termiņa.
- ⁶⁵ Līgums Nr. p-397/NP/2022/VALIC2021/135_EN-P-KD "Par Loģistikas pakalpojuma par pārtikas piegādi NBS vajadzībām izpildi".
- ⁶⁶ Vienošanās par 20.12.2022. noslēgtā līguma Nr. p397/NP/2022/VALIC2021/135_EN-P-KD "Par Loģistikas pakalpojuma par pārtikas piegādi NBS vajadzībām izpildi" darbības izbeigšanu pirms termiņa 10.2. punkts.
- ⁶⁷ NBS Nodrošinājuma pavēlniecības 20.12.2023. vēstule Nr. 2/7.1/1291 "Par līgumisko attiecību izbeigšanos".
- ⁶⁸ Aizsardzības ministrijas 12.02.2024. vēstule Nr. IPN/243 "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-11/2023 par vienošanās ar SIA "Zītari LZ" līguma izbeigšanu", *Aizsardzības ministrija panākusi vienošanos par līguma izbeigšanu ar uzņēmumu, kas uzvarēja NBS pārtikas piegādes iepirkumā*, pieejams: <https://lvportals.lv/dienaskartiba/352428-aizsardzibas-ministrija-panakusi-vienosanos-par-liguma-izbeigšanu-ar-uznemumu-kas-uzvareja-nbs-partikas-piegades-iepirkuma-2023>, skatīts: 05.03.2024.
- ⁶⁹ 14.07.2023. vienošanās par 20.12.2022. noslēgtā līguma Nr. p397/NP/2022/VALIC2021/135_EN-P-KD "Par Loģistikas pakalpojuma par pārtikas piegādi NBS vajadzībām izpildi" darbības izbeigšanu pirms termiņa 7. punkts.
- ⁷⁰ SIA "ZĪTARI LZ" 22.01.2024. vēstule "Par vienošanās 7. punktu".

- ⁷¹ NBS Apvienotā štāba 04.05.2023. vēstule Nr. 2/VN/340 "Par SIA "Zītari LZ" IT platformas izvērtēšanu".
- ⁷² Nodrošinājuma pavēlniecības IKTD 06.12.2023. ziņojums Nr. ZIN/IP-355 "Par pārtikas moduļa izstrādi (e-platforma)".
- ⁷³ Aizsardzības ministrijas 12.02.2024. vēstule Nr. IPN/243 "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-11/2023 par vienošanās ar SIA "Zītari LZ" līguma izbeigšanu".
- ⁷⁴ 14.07.2023. vienošanās par 20.12.2022. noslēgtā līguma Nr. p397/NP/2022/VALIC2021/135_EN-P-KD "Par Loģistikas pakalpojuma par pārtikas piegādi NBS vajadzībām izpildi" darbības izbeigšanu pirms termiņa.
- ⁷⁵ Resursu vadības sistēmā *HORIZON* iegrāmatotie dati par ēdināšanas izdevumiem (ekonomiskās klasifikācijas kods 2363) pēc naudas plūsmas principa.
- ⁷⁶ Aizsardzības ministrijas 07.07.2023. noteikumi Nr. 26-NOT "Iepirkumu plānošanas, organizēšanas un izpildes kontroles kārtība".
- ⁷⁷ Aizsardzības ministrijas 07.07.2023. noteikumu Nr. 26-NOT "Iepirkumu plānošanas, organizēšanas un izpildes kontroles kārtība" 141.8. apakšpunkts.
- ⁷⁸ Aizsardzības ministrijas 07.07.2023. noteikumu Nr. 26-NOT "Iepirkumu plānošanas, organizēšanas un izpildes kontroles kārtība" 115. punkts.
- ⁷⁹ Aizsardzības ministrijas 07.07.2023. noteikumu Nr. 26-NOT "Iepirkumu plānošanas, organizēšanas un izpildes kontroles kārtība" 142.3. apakšpunkts.
- ⁸⁰ Aizsardzības ministrijas 24.05.2023. pavēle Nr. 42-P "Par darba grupas izveidi centralizēto iepirkumu kontrolei".
- ⁸¹ Aizsardzības ministrijas 29.11.2023. rīkojums Nr. 113 R "Par Aizsardzības ministrijas struktūras reorganizāciju un Aizsardzības ministrijas centrālā aparāta administratīvās struktūrshēmas apstiprināšanu".
- ⁸² Aizsardzības ministrijas 29.11.2023. rīkojums Nr. 113 R "Par Aizsardzības ministrijas struktūras reorganizāciju un Aizsardzības ministrijas centrālā aparāta administratīvās struktūrshēmas apstiprināšanu".
- ⁸³ Aizsardzības ministrijas 31.01.2024. vēstule Nr. MV-N/258 "Par revīzijas ieteikumiem".
- ⁸⁴ Aizsardzības ministrijas 24.05.2023. pavēle Nr. 42-P "Par darba grupas izveidi centralizēto iepirkumu kontrolei".
- ⁸⁵ Atklāts konkurss "Pārtikas produktu iegāde NBS vajadzībām", identifikācijas Nr. VALIC 2023/046/EN-P-AK.
- ⁸⁶ Aizsardzības ministrijas 07.09.2023. vēstule Nr. IPN/915 "Par iepirkuma "Pārtikas produktu iegāde" ID Nr. VALIC2023/046/NE-P-AK dokumentāciju".
- ⁸⁷ Aizsardzības ministrijas 13.07.2023. vēstule Nr. IPN/738 "Par dokumentu iesniegšanu (Par iepirkumu Nr. VALIC 2021/135/EN-P-KD "Loģistikas pakalpojums par pārtikas piegādi NBS vajadzībām")", Aizsardzības ministrijas 27.11.2023. vēstule Nr. IPN/1264 "Par informācijas sniegšanu (Iepirkums Nr. VALIC 2021/135/EN-P-KD "Loģistikas pakalpojums par pārtikas piegādi NBS vajadzībām")".
- ⁸⁸ Valsts civildienesta ierēdņu disciplinārtbildības likuma 36. panta otrā daļa.
- ⁸⁹ Militārās disciplinārtbildības likuma 6. panta pirmā daļa.
- ⁹⁰ Aizsardzības ministrijas Audīta un inspekcijas departamenta vadītājas 19.02.2024. e-pasta vēstule "Papildu informācija (12.02.2024. vēstule Nr. IPN/243) - par disciplinārlietām pārtikas iepirkuma lietā".
- ⁹¹ Aizsardzības ministrijas Audīta un inspekcijas departamenta vadītājas 01.03.2024. e-pasta vēstule "Par izdevumiem saistībā ar spriedumu".
- ⁹² Valsts kontroles 22.06.2023. vēstule Nr. 8-2.3.1e/538 "Par pārtikas iepirkumā konstatēto", Valsts kontrole aicina nodrošināt neatkarīgu NBS pārtikas iepirkumā iesaistīto amatpersonu atbildības izvērtēšanu, pieejams: <https://www.lrvk.gov.lv/aktualitates/valsts-kontrole-aicina-nodrosinat-neatkarigu-nbs-partikas-iepirkuma-iesaistito-amatpersonu-atbildibas-izvertesanu>, skatīts 26.02.2024.
- ⁹³ Ministru kabineta 06.07.2023. rīkojums Nr. 425 "Par dienesta pārbaudes komisijas izveidi".
- ⁹⁴ Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 20.07.2023. uzziņa Nr. 5/1233s un Militārās izlūkošanas un drošības dienesta 20.07.2023. uzziņa Nr. 4/2-46s/542-(op)-2023.
- ⁹⁵ LETA: *Saistībā ar armijas pārtikas iepirkumu sodītas vēl četras atbildīgās amatpersonas*, <https://leta.lv/news/latvia/2DDAD1F3-59E0-4EC0-98F8-779E2A4C44E6/>, skatīts: 05.03.2024.
- ⁹⁶ Valsts civildienesta likuma 15. panta pirmās daļas 1. un 3. punkts, Ministru kabineta 2018. gada 21. novembra ieteikumu Nr. 1 "Valsts pārvaldes vērtības un ētikas pamatprincipi" 6.10. apakšpunkts, Aizsardzības ministrijas 2019. gada 3. aprīļa reglamenta Nr. 6 "Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta nolikums" 4. punkts, 13.11. apakšpunkts, Aizsardzības ministrijas Ētikas kodeksa 8.1., 8.2. un 11.11. apakšpunkts.
- ⁹⁷ Valsts civildienesta ierēdņu disciplinārtbildības likuma 36. pants.
- ⁹⁸ Valsts kontroles 13.06.2023. vēstule Nr. 8-2.3.1e/514 "Par Nacionālo bruņoto spēku pārtikas iepirkuma pārbaudes rezultātiem".
- ⁹⁹ Iepirkumu uzraudzības biroja 13.06.2023. vēstule Nr. 8-2.3.1e/514 "Par informācijas sniegšanu".
- ¹⁰⁰ Iepirkuma uzraudzības biroja 27.02.2024. vēstule Nr. 9-1/297 "Par informācijas sniegšanu".
- ¹⁰¹ KNAB veicis kriminālprocesuālās darbības saistībā ar centralizēto pārtikas iepirkumu NBS vajadzībām, pieejams: <https://www.knab.gov.lv/lv/jaunums/knab-veicis-kriminalprocesualas-darbibas-saistiba-ar-centralizeto-partikas-iepirkumu-nbs-vajadzibam>, skatīts 26.02.2024.
- ¹⁰² Aizsardzības ministrijas 17.04.2023. ziņojums Nr. ZIN/IP-117 "Par iespējamo ziņojumā iekļautajiem priekšlikumiem nodrošinājumu, pārtikas apgādē NBS vienībām gadījumā, ja tiek lauzts līgums".
- ¹⁰³ Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkumu centra 23.05.2023. rīkojums Nr. RPDJ/2023-164 "Par iepirkuma komisijas izveidošanu iepirkuma "Pārtikas produktu iegāde NBS vajadzībām", id. Nr. VALIC 2023/046/EN-P-AK, veikšanai".
- ¹⁰⁴ Atklāts konkurss "Pārtikas produktu iegāde NBS vajadzībām", identifikācijas Nr. VALIC 2023/046/EN-P-AK.
- ¹⁰⁵ Aizsardzības ministrijas 24.05.2023. pavēle Nr. 42-P "Par darba grupas izveidi centralizēto iepirkumu kontrolei".
- ¹⁰⁶ Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamenta Iepirkumu plānošanas, metodoloģijas un atbalsta nodaļas 18.12.2023. ziņojums "Precizējums pie 2023.gada 13.oktobra ziņojuma Nr. ZIN/402 "Par pārtikas piegāžu NBS vajadzību nodrošināšanai organizēšanas iespējām sākot ar 01.01.2024."".
- ¹⁰⁷ Aizsardzības ministrijas 13.10.2023. ziņojums Nr. ZIN/402 "Par pārtikas piegāžu NBS vajadzību nodrošināšanai organizēšanas iespējām sākot ar 01.01.2024."", Aizsardzības ministrijas 18.12.2023. ziņojums Nr. ZIN/526 "Precizējums pie 13.10.2023. ziņojuma Nr. ZIN/402 "Par pārtikas piegāžu NBS vajadzību nodrošināšanai organizēšanas iespējām sākot ar 01.01.2024."".
- ¹⁰⁸ Aizsardzības ministrijas 13.10.2023. ziņojums Nr. ZIN/402 "Par pārtikas piegāžu NBS vajadzību nodrošināšanai organizēšanas iespējām sākot ar 01.01.2024."", Aizsardzības ministrijas 18.12.2023. ziņojums Nr. ZIN/526 "Precizējums pie 13.10.2023. ziņojuma Nr. ZIN/402 "Par pārtikas piegāžu NBS vajadzību nodrošināšanai organizēšanas iespējām sākot ar 01.01.2024."".
- ¹⁰⁹ NBS Nodrošinājuma pavēlniecības 29.12.2023. pavēle Nr. 491 "Par pārtikas produktu pasūtīšanas kārtību no 01.01.2024.".
- ¹¹⁰ NBS Apvienotā štāba 27.12.2023. rīkojums Nr. 987-AŠ "Par loģistikas pakalpojuma par pārtikas produktu piegādi NBS vajadzībām pārtraukšanu un pārtikas produktu pasūtīšanas kārtību no 01.01.2024.".
- ¹¹¹ Aizsardzības ministrijas 12.02.2024. vēstule Nr. IPN/243 "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-11/2023 par vienošanās ar SIA "Zītari LZ" līguma izbeigšanu".
- ¹¹² Aizsardzības ministrijas 24.05.2023. pavēle Nr. 42-P "Par darba grupas izveidi centralizēto iepirkumu kontrolei".
- ¹¹³ Aizsardzības ministrijas 07.09.2023. vēstule Nr. IPN/915 "Par iepirkuma "Pārtikas produktu iegāde" ID Nr. VALIC2023/046/NE-P-AK dokumentāciju".

¹¹⁴ Aizsardzības ministrijas 13.10.2023. pavēle Nr. 89-P “Pavēle par NBS pārtikas nodrošinājuma darba grupas izveidi”.

¹¹⁵ Valsts kontroles 22.05.2023. starpziņojums Nr. 2.4.1-11/2023/STARPZIN/1 “Nacionālo bruņoto spēku pārtikas iepirkuma plānošana un īstenošana” revīzijas lietā 2.4.1.-11/2023., <https://lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/nacionalo-brunoto-speku-partikas-iepirkuma-planosana-un-istenosana>, skatīts 26.02.2024.